

A BUDAPESTI DEÁKTÉRI ÁG. HITV.
EVANGÉLIKUS TESTVÉREGYHÁZAK

ELEMI ÉS POLG. LEÁNYISKOLÁJÁNAK

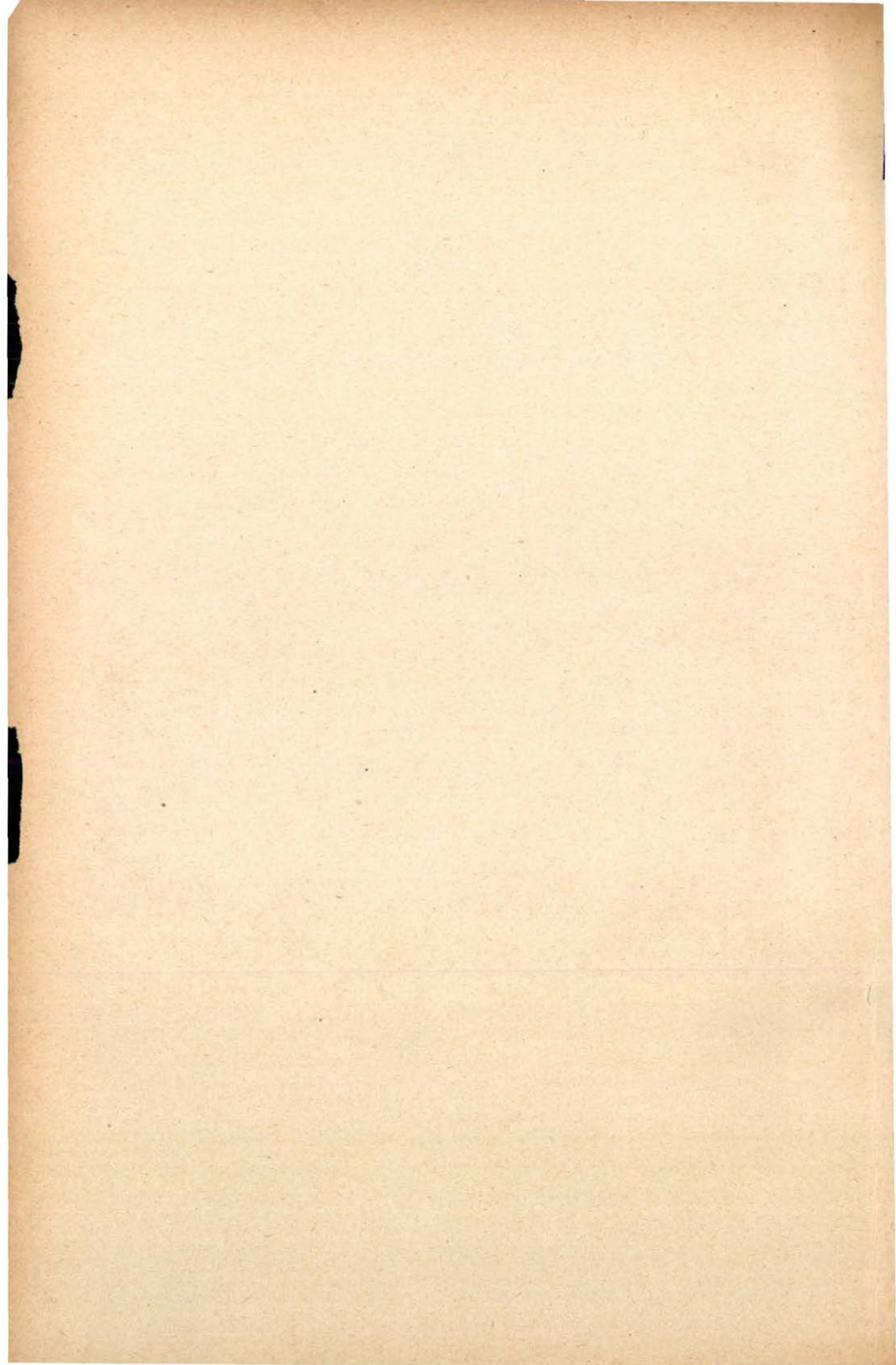
ÉRTESITŐJE

AZ 1913/14. TANÉVRŐL.

XXXV. ÉVFOLYAM.

BUDAPEST, 1914.

IFJ. KELLNER ERNŐ KÖNYVNYOMDÁJA, V., CSAKY-UTCA 10. — 38428

Adatok iskolánk 1913/14. évi történetéhez.

Lefolyt iskolai évünkről jelentésünket nem kezdhethük meg méltóbban, mint ha arról a férfieuról, volt kartársunkról, emlékeztünk meg, aki a mi iskolánk egyik oszlopa, dísze volt.

Azok a férfiak, akik a 60-as évek vége felé s a 70-es évek elején iskolánk tanítványai voltak, hálával és büszkeséggel hirdetik, hogy valamikor Péterfy Sándor volt tanítójuk.

Péterfy Sándor 1865-ben került iskolánkhoz, mint az akkor egyesített I. és II. fiúosztályok tanítója, az 1869/70-ik tanévben a III. s az 1872/73-ikban a IV. osztály vezetője és az iskola igazgatója lett. Ebben az esztendőben létesítette az Eötvös-alapot, mint tudjuk, abból a tiszteletdíjből, amelyet neki a II. orsz. tanítói kongresszus felajánlott. — Mint a mi iskolánk tanítója kezdte meg azt a fáradságot nem ismerő munkásságot, hogy szép eszméjét terjessze, megvalósítását biztosítsa.

Tizenkét évi működése után iskolánktól megvált, az osztálytanítóság után tanítónőképzőbe nevezte ki őt a kormány, teljesedett rajta tehát az ige: jól van jámbor és hív szolgám, kevesen voltál hív, sokra bízlak ezután.

Távozása után is megtartotta azt a benső kapcsolatot volt munkatársaival, amely oly szépen jellemezte a derék népnevelőt, és élénken érdeklődött azon iskola iránt, amelyben ő is híven és lelkiismeretesen sáfárkodott.

Amikor 1913 augusztus hóban elhunyt és porhüvelyét a Kerepesi-út mellett levő sírkertbe helyezték, oda ahol leghívebb munkatársai Luttenberger Ágost, Alex Albert és Kurz Sámuel nyugosznak, iskoláink képviselőjében egyik kartársunk is megjelent, hogy néki a végső tiszteletet megadja.

Ki úgy élt és munkálkodott, mint Péterfy Sándor, kinek alkotásai túléltek az alkotót, nem hiába élt s nem hiába munkálkodott!

Emléke az Eötvös-alapban örökké fennmarad!

Emlékét a budapesti Deák-téri ág. hitv. ev. iskola is mindig híven megőrzi.

*

Ezzel kapcsolatban még három kiváló férfiú haláláról kell kegyelettel megemlékeznünk, akik bár nem állottak szorosabb kapcsolatban iskolánkkal, de mint az iskolabizottság tagjai, annak vezetésében bölcs tanácsokkal mindig szívesen résztvettek. A három férfiú Soltz Gyula, a magyar egyház másodfelügyelője, Hász Kálmán annak gondnoka és Rombauer Emil a vallástani bizottság elnöke. — Soltz és Rombauer temetésein testületünk küldöttséggel vett részt.

Emléköket kegyelettel megőrizzük!

Őszinte tisztelettel üdvözljük a munkás férfiak méltó utódaikat: Dr. Mágócsy-Dietz Sándor, Dr. Pözel István és Dr. Németh Ödön urakat s iskolánkat és ennek fejlődését szíves érdeklődésükbe ajánljuk!

Felügyelet: Iskolánkat és a tanítótestület működését a lefolyt tanévben is többször megtisztelte látogatásokkal iskolánk buzgó felügyelője Dr. Csengey Gyula úr, továbbá több napon át Kaczián János esperes, Broschko G. A. német lelkész, Dr. Haberern I. Pál isk. I. felügyelő és Góbi Imre kir. tan. nyug. főgymn. igazgató urak. Polgári leányiskolánkban folyó tanítást ez idén először szemlélték meg a m. k. tanfelügyelő helyetteseként székesfővárosunk szakfelügyelői, még pedig Lád Károly, Magyar László, dr. Kaiblinger Fülöp polg. isk. igazgatók. Valamennyi látogató elismerését fejezte ki a tapasztaltakról.

Tantestület: Tantestületünkben az elmúlt esztendőben változás nem állott be. Fizetési szabályzatunk értelmében az igazgató az ötödik ötödéves korpótlék élvezetébe lépett, Döbrentey Irén és Fuchs Paula az I. fizetési fokba lépett elő, Jakobei Margit a harmadik ötödéves korpótléket kapta, Votisky Zoltán a II. fizetési fokba lépett elő. Az ősszel tartott képviselőtestület a „Névtelen alapítvány“ kamataival Mokry Eszter kartársunkat tüntette ki.

A tanítótestület iparkodott kötelességének megfelelni, lelkiismeretes munkát végezni s bár Kalma Pál és Mokry Eszter kartársainkat hosszabb (4—6 hétre terjedő) betegségük gátolta működésükben, az elért eredmény megfelelt az előírt kívánalmaknak.

Windt József tagtársunk leköszönt a fiútornatanítói állásról, helyébe Pösch Károlyt választotta meg a képviselőtestület.

A kérelmezett fizetésrendezést iskolafenntartó hatóságunk az elmúlt tanévben sem hajthatta végre, mert költségvetésében erre fedezetet nem talált; hogy mégis könnyítsen sorsunkon, a Simonyi-

alap megnövekedett jövedelméből (1913 január 1-je óta a ház 20,000 K hasznot hajt) és a felemelt tandíjakból juttatott családi pótlékot és segélyt a 17 rendes tanítónak. Talán sikerül a kérdést az 1914/15-ik tanévben elintézni.

A felsőbb leányiskola ügye egy lépéssel közeledett a megvalósulás felé. Iskolánk fenntartó hatósága kérelemmel járult a vallás- és közoktatási kormány elé, hogy a felsőbb leányiskola felállításához anyagi támogatásával is járuljon hozzá. A miniszterium 155969. sz. a. kelt rendeletében az elvi hozzájárulást megadta, a segély nagyságára nézve a tárgyalásokat a min. biztosra bízta. Beállott gátló körülmények miatt az ügy késett, de reméljük, hogy ami nem késik, nem mulik s 1915-ben a felsőbb leányiskola V. osztályát megnyithatjuk.

A tantestület az elmúlt tanévben is iparkodott megfelelni társadalmi kötelezettségének és résztvett különféle egyesületek működésében.

Testületileg résztvettünk az 1913 december hó 7-én tartott ünnepi isteni tiszteleten, a zsinat megnyitásának napján. 1914 febr. 2-án a mi iskolánk helyiségében felélesztettük az egyházmegyei tanító-egyesületet, mely alkalommal Pösch Károly kartársunkat választottuk meg egyházm. tan. egy. elnöknek. Ugyancsak Pösch Károly képviselte a bányai egyházkerület tanítóságát az elmúlt kerületi közgyűlésen.

Szellemi életének kiművelésére szolgáltak részben azok a lapok és folyóiratok, amelyeket járattunk. Ezek: 1. Evang. Lap. 2. Evang. Örálló. 3. Evang. Népiskola. 4. Magyar Nyelvőr. 5. Nemzeti Nőnevelés. 6. Új Élet. 7. A Tanító. 8. Polg. isk. Közlöny. 9. Nemzeti Iskola. 10. Tornauty. 11. Turistaság és Alpinizmus. 12. Szülők Lapja. 13. Allg. Deutsche Lehrerzeitung. 14. Kosmos. 15. Deutsche Rundschau für Geographie. 16. Term. tud. Közlöny. Mint tagok járandóságai: 17. Uránia. 18. Művészet. 19. Iparművészet.

Megalkotta a kebelében mintegy 26 év óta fennállott „Segély-alap“ alapszabályait. Ebből az alapból juttatott egy meghalt érdeemes kartárs árva leányainak 800 kor. nászajándékot és 100 koronával járult a „Péterfy-alap“ növeléséhez.

Polg. leányiskolánkban ez idén Divéky Nóra, Faragó Margit és Victor Erzsí, az elemiben Friml Blanka, Hromy Berta és Valear Veturia ipariskolai hallgatók szereztek gyakorlatot a kézimunka-tanításban.

Az iskola belélete.

Az 1913/4-ik tanévre szóló beírásokat június 19-én és 20-án kezdtük; ezeken a napokon 210 elemi és 73 polg. isk. tanulót irtunk be. A többit szeptember 1-én, 2-án és 3-án. A tanévet szept. 4-én a szokásos isteni tisztelettel kezdtük meg; a buzgó imát vallástanárunk, Martony Elek tartotta. A szeptember 9-én, 10-én és 11-én tartott bányakerületi közgyűlés miatt csak 10 óráig tanítottunk. Az egyetemes gyűlés napjaiban szünetelt a tanítás, október 16-án a virág- és gyümölcskiállítást tekintettük meg, 17-én az állatkertbe és muzeumokba vezettük tanítványainkat.

Tanításunk az egész éven át zavartalanul folyt; a beteg kartársakat képesített tanerők helyettesítették. Járványos betegségtől mentesek maradtunk, a legtöbb mulasztást a légzőszervek megbetegedései — mandulalob, köhögés stb. — okozták.

Ha a testület egyik-másik tagja 1—2 napig mulasztott, a helyettesítést a kartársak látták el.

Egyházi és hazafias ünnepeinket ez évben is kegyelettel ültük meg; november 6-áról Martony Elek, március 15-éről Télessy Dalma emlékezett meg szép beszédekben.

Megfeleltünk az országgyűlési képviselők választásáról szóló törvény kívánalmának, a IV. kerület előljárósága elemi fiúiskolánk IV. osztályának érdemnaplóit és anyakönyvi adatait 1867/68-tól kezdve hivatalosan megvizsgálta és 1900. évfolyamig lepecsételte.

Március hó 28-án ifjúsági hangversenyt rendeztünk, amely alkalommal polg. isk. leánykánk Torday-Grail Ercsi „Noé galambai“ és „Virágalom“ című allegorikus játékait adták elő. Az előadás annyira tetszett, hogy azt április 30-án megismételtük. A befolyt jövedelemből egyrészt ifjúsági könyvtárunkat gyarapítottuk, másrészt szép vetítógépünkhöz képeket szerzünk be.

A két előadás jövedelme 664 K 92 fill. Ebből a kiadások leszámításával maradt tisztán 370 K 48 fillér.

A jövedelemhez felülfizetésekkel járultak: dr. gróf Vignyázó Ferenc úr 20 K, Borbély Lajosné úrnő 3 K, Liedemann Rezső úr 3 K, ifj. Kellner Ernő úr 2 K, dr. Bendl Alajos úr 1 K, Glück Jánosné úrnő 2 K, Vágó Magda 3 K, X. Y. 1 K, Steiner M. 1 K, Kostenszky Évi 2 K, Dóczy Lajos 5 K, Gaál Mariska 1 K, N. N. 2 K, Benkó Erzsébet 1 K, Ringer Erzsébet 2 K, Vikár Béláné úrnő 1 K. Összesen 50 K.

Az Önképzőkör a lefolyt iskolai évben szombat délutánonként tartotta rendes összejöveteleit Télessy Dalma polg. iskolai tanítónő vezetése mellett. Egy-egy alkalmat Erzsébet királyné, Eötvös

József báró, Kossuth Lajos emlékének szentelt, megünnepelte március 15-ét s a békenapot. Nyilvános ünnepet rendezett a „Nyomorék Gyermekek Otthona“ javára. Ez alkalommal Mikolík Kálmán igazgató úr a „Néphagyományok“-ról tartott előadást. Nyilvános összefüvetelt rendezett a békeeszme érdekében. A berni nemzetközi békeiroda ez alkalomra díjmentesen küldött diapositiv sorozatot, melynek kapcsán Télessy Dalma tanítónő előadást tartott a „A háború borzalmai és a béke áldásai“ címen.

Az Önképzőkörnek ez évben 67 tagja volt s tevékenységét szavalás, irodalmi felolvasásokon kívül kiterjesztette a művészet-történelem, magyar- és világtörténelem, természettudományok terére, idegen nyelvekből magyarra fordított, valamint önálló munkákat olvastak fel. Öt előadást tartottak vetített képek kíséretében; ezeknél Windt József polg. isk. tanító kezelte a vetítógépet, amiért az Önképzőkör zárótülése hálás köszönettel adózott.

A könyvtár számára járt a „Vasárnapi Könyv“ s az „Ifjú Évek“ című folyóirat. Ezenkívül ajándékozás és vétel útján 26 kötettel gyarapodott a könyvtár, melyet összesen 622-szer használtak.

Az Önképzőkör felügyelete alatt, de ettől különállóan megalakult iskolánkban a „Bajtárs Alap“, melynek célja, hogy a növendékek önként felajánlott filléreiből az arra méltó iskolatársaik betegség, vagy pályaválasztás esetén egész életükre kiható segítségben részesüljenek.

Örömmel tapasztaltuk, hogy a növendékek átérezték a „Bajtárs Alap“ nemes hivatását és szinte versenyeztek a buzgóságban. Ennek és nt. Kaczián János esperes úrnak, — ki a megszűnt „Leányegyesület“ vagyonát: 431.35 koronát a „Bajtárs Alap“-nak adományozni kegyeskedett — köszönhetjük, hogy karácsonykor megkezdett gyűjtésünk immár 950 korona vagyon fölött rendelkezik. A tőke gyarapítására f. évi május 3-án „Bajtárs Nap“-ot rendeztünk. Köpe Anna polg. isk. tanítónő háziipar kiállítását, a növendékek pedig rajzaikból és kézimunkáikból vásárt rendeztek. Ugyanaz nap este élőképekkel, szavalással s zenével egybekötött nyilvános előadás volt. Nagy meglepéssel és örömmel láttuk a számadások elkészítésénél, hogy az erkölcsi siker mellett tetemes anyagi jövedelmünk: 283 korona volt. Ehhez számos látogatónk áldozatkészsége, felülfizetése járult; bár nem sikerült minden nevet feljegyeznünk, de lelkiismeretesen eltettünk minden fillért s e helyt is kérjük nemes szívű adakozóinkat, fogadják hálás köszönetünket. Várakozásunkat messze fölülmuló anyagi erőnk lehetségessé teszi, hogy e nyáron a „Bajtárs Alap“ üdülésre küldjön két leánykát s a jövő iskolai évben tovább tanuló növendékeket támogasson.

Tantestületünk folytatta a vetített képekkel való tanításnak nevelő hatását, oktató erejét és közvetlenségét, minden alkalmat és eszközt megragadott, hogy a növendékek továbbképzését ezen a téren is biztosítsa, fejlessze.

E célból az elemi iskola IV. osztályainak vezetői: Kalma Pál és Mokry Eszter közös megállapodással, Windt József kartárs közreműködésével a földrajz és történelem köréből, iskoláink tornatermében, a polg. leányiskola tanulóinak pedig a nagyteremben külön alkalmakkor következő előadásokat tartottak: 1. Toldi Miklós. 2. Hazánk fénykora Mátyás idejében. 3. Béke — háború. 4. A természet 50 csodája. 5. Jézus élete. 6. Az Alföld. 7. A Balaton és a Dunántúli dombos vidék. 8. A Vág völgye. 9. A Duna mentén. 10. Európa fővárosai.

A második ifjúsági hangversenyből és adakozásokból befolyt 153·56 K, az összes kiadás volt 55·84 K, maradvány 97·72 K. Ezt a maradványt képsorozatok beszerzésére fordítjuk.

Iskolánk tantestülete eddig is minden évben gondoskodott arról, hogy tandíjmentes tanítványainkat lehetőleg ellássa a szükséges tankönyvekkel. Erre a célra eddig is a könyvkiadó cégek örömmel és készséggel járultak szíves adományaikkal. — A lefolyt tanév kezdetén Kókai Lajos cég 32 drb tankönyvet 28 K, Singer és Wolfner cég 14 darabot 45 K, Lampel (Wodianer) cég 27 darabot 54 K értékben adományozott. Új és használt 286 drb tankönyvet Schläger György könyvkötő cég legjutányosabb áron kötött be 89·10 K-ért. Ennek költségét részben adományokból (25·10 K), részben a „szegény tanulók alapjából“ (64 K) fedeztük.

Juttattunk az	I. polg. I. o.	14 növendékének	102 drb. tankönyvet
„	a II. „ „	16 „	124 „ „
„	„ III. „ „	10 „	101 „ „
„	„ IV. „ „	14 „	93 „ „
	összesen ---	54 tanulónak	420 „ „

az elemi fiú- és leányiskolában 31 tanuló 226 drb tankönyvet kapott használatul.

Gondjainkra bizott tanítványaink magaviseletével és haladásával nagyjában meg lehetünk elégedve. A kisebb gyermeki megfontolatlanságból származó csintalanságokon és rendetlenségeken kívül — sajnos — súlyosabb erkölcsi botlásról kell jelentést tennünk, amelynek következtében három polg. isk. leánykát az iskolából el kellett távolítanunk. Reméljük, hogy a komoly lecke a leánykákat megjavítja!

Egészségi állapot. Iskolánk növendékeinek egészségi állapota a lefolyt iskolai évben nagyjában kedvező volt. A székesfővárosban uralkodó járványok is eléggé megkímélték iskolánkat. Fertőző betegség miatt mindössze 20 tanítványunk volt hatóságilag 2—6 hét tartamára kitiltva és pedig a polg. leányiskola 3, az elemi leányiskola 8 és az elemi fiúiskola 9 növendéke. A kitiltottak közül 4-en szenvedtek vörhenyben, 2-en diftériában, 6-an kanyaróban, 6-an bányahimlőben és 2-en járványos fültőmirigygyulladásban.

A családban előfordult fertőző betegségi esetek miatt 32-en voltak kitiltva és pedig a polg. leányiskola tanulói közül 9, az elemi leányiskola 13 és az elemi fiúiskola 10 növendéke.

Tömegesebben egyik osztályban sem lépett fel fertőző betegség, azért a betegek és a betegekkel együtt lakó tanulók távotartásán kívül egyéb óvintézkedésekre alig volt szükség, így osztályzárásra sem. Azokat a tantermeket, amelyekben vörhenyeset fordult elő, a közegészségügyi hatóság nyomban fertőtlenítette. Más fertőző betegségek esetében házilag fertőtlenítettük lysoformoldattal a megfelelő helyiségeket. — Ragadós szembetegségben (trachomában) az idén sem szenvedett egy tanítványunk sem. Himlőoltási kötelezettségüknek is valamennyien eleget tettek. Ezek közül 29-et az iskolaorvos oltott be május elején az iskolában.

A felmentéseket torna, éneklés, rajz vagy kézimunka alól az illetékes egyházi hatóság csak előzetes iskolaorvosi vizsgálat alapján adja meg. A felmentések száma az idén sem emelkedett a megszokott átlagszám fölé.

Az iskolaépület helyiségeinek tisztántartására, a tantermek szellőztetésére, fűtésére és világítására állandó gondot fordítottunk. A tornateremben a gázvilágítás helyett félig indirekt elektromos világítást vezettünk be, a mennyezet közelében elhelyezett erősfényű fémfonalas izzólámpákkal, ami annál is előnyösebb, mert míg a gázvilágítás erősen rontja a levegőt, addig az elektromos világítás a levegő jóságát egyáltalában nem befolyásolja.

Az egészségтанítást keretében több tanulmányi kirándulást is tettek a IV. polg. leányosztály tanulói az egészségtan tanárának vezetésével és pedig a Központi Tejcarnokba, melynek igazgatósága tejjel, vajjal és friss kenyérrel vendégelte meg őket; továbbá a lovag Wechselsmann-féle vakok intézetébe, az állami siketnémaiskolába és végül az Önkéntes Mentő-Egyesületbe.

Adományok: A lefolyt tanévben is volt részünk jótékony adományokban.

A múlt évi záróünnepen kiosztottuk „Névtelen“ úr 40 K adományát 2 szegénysorsu III. polg. isk. leánykának;

a Deáktéri Iskolatársnők Egyesületének 5 drb 10 koronás aranyát 5 jómagaviseletű és szorgalmas leányka kapta;

Moravcsik E. Emil úr 20 K-ját az egészségtanban szép haladást tanúsított Bleissner Margit nyerte el;

a f. tanévre Dr. Csengey Gyula isk. fel. úr 44 koronát adományozott szegénysorsu tanulóknak;

Mayer György IV. elemi isk. tanuló a karácsonyfához 20 K-t adott;

ugyanerre a célra — mint minden évben, ez idén is — Patz Gusztávné 10 K;

a Tabitha Nőegyesület ez idén is 12 leányt és 6 fiút ruházott fel téli ruhával és ösztöndíjul 2 drb 10 koronás aranyat adott;

Jármay Gyula úr az elmúlt tanévben is jó tintával látta el iskolánkat;

Zsigmondy Árpád úr 3 drb kötetet ajándékozott a tan. könyvtárnak;

az E. M. K. E. 2 kötetben megküldte 25 éves történetét;

a V. és K. M. 2 füzetet a „Madarak és fák“ napjának megünneplésére vonatkozólag;

Fenyvesi Vécsey Arturné úrnő a tanítói irodának egy pamlagot és Kramer Henrik úr egy szőnyeget ajándékozott;

Dr. Heinrich Antal, országgyűlési képviselő úr ösztöndíjul 18 koronát adott.

Glück E. János úr 100 K, Vécsey Leó egyháztanácsos úr 25 koronát 5—5 tanuló segélyezésére és ösztöndíjul;

A Deáktéri Iskolatársnők Egyesülete ez idén is 50 koronát juttatott szorgalmas tanulók számára.

Fogadják a nemes adakozók őszinte, hálás köszönetünket!

Iskolánk növendékei is gyakorolták a jótékonyságot; gyűjtöttek a Bajtárs-alapnak, az új iskolára (amelyhez Hofherr Albertné úrnő 20 koronával járult); a József-szanatóriumnak 93:10 koronát küldtünk, a Nyomorék Gyermek Otthonának 30 koronát. A „Kis Tabitha“ is szorgalmasan folytatta működését.

A tantestület az alapítványok kamatait s az adományokat következőkép osztotta fel:

a Kunewalder Fülöp 40—40 koronás ösztöndíját Steinert Katica IV. polg. o. t. és Lichtschein László IV. el. o. t. — a Tabitha 10—10 koronás ösztöndíját Schneider Paula IV. polg. o. t. és Wayand Margit IV. el. o. t. — a Koob Irma-féle 40 koronás ösztöndíját Horváth Gizella IV. polg. o. t. — a Walther Ágost-féle 20—20 koronás ösztöndíját Röh Margit IV. polg. o. t. és Horváth József I. el. o. t. — a Steinhardt Gizella-féle emlékdíjat

Scholtz Böske II. el. o. t. — a Patz Ilonka emlékére alapított ösztöndíjból Vincze Ilonka kapott könyvet — az Ebner Ferencné alapítvány kamatait Farkas Irén I. polg. o. t. — a Deáktéri Iskolatársnők Egyesületének 10—10 koronás ösztöndíját Fröhlich Mária IV. polg. o. t., Bexheft Margit és Wagner Olga II. polg. o. t., Broschko Klára III. el. o. t. és Rados Erzsébet III p. o. t. — Névtelen úr 60 koronás adományából 10—10 koronát Oravecz István, Windt Sándor és Lamann László IV. el. o. t., Sztanó István és Halász István III. el. o. t. és Bertram Gusztáv II. el. o. t. — Vécsey Leó úr 25 koronás adományából Simon Etelka I. polg. o. t., Balog Mária és Paul Mária II. o. t., Palkovics Ilona és Kapitän Emilia III. o. t. — Glück E. János úr 100 koronás adományából Csányi Zsófi, Freitag Henrika és Szabó Karola IV. p. o. t., Schuller Janka III. polg. o. t. és Pösch Aranka II. polg. o. t. részesültek. — Heinrich Antal úr adományából Pösch Aladár 10 koronát. — Steinhardt Antal műépítész úr 30 koronás adományát Scholtz Böske, Dákay Katica és Kolontári Teréz II. e. o. tanulóknak szánta.

Deáktéri Iskolatársnők Egyesülete. („D. I. E.“)

Iskolánk volt tanítványaiból alakult immár 3 év előtt a D. I. E., melynek célja leányiskolánk végzett növendékei közt az összetartozás érzését s a baráti, testvéri szeretetet — felekezeti különbség nélkül — ápolni. Anyagilag segíyezi és erkölcsi támogatásban részesíti az iskola volt és jelenlegi növendékei közül azokat, akik arra érdemesek és rászorulnak. Alkalmat ad a társas érintkezésre, de tagjainak továbbképzésére és művelődésére könyvtárat és nőtagjai részére továbbképző tanfolyamokat tart fenn. Egyesületi orvosa és ügyésze útján egészségügyi, orvosi és jogi tanácsokkal látja el tagjait s többféle kedvezményt nyújt, különösen kedvezményes árú jegyeket a színházakba.

A D. I. E. választmánya az 1913. év folyamán 8, a vigalmi bizottság 4 ülést tartott. Okt. 1-én, tanfolyamainak megnyitása alkalmából irodalmi estélyt rendezett, melyen dr. Sebestyén Gyula, a magy. tud. akadémia tagja tartott nagy tetszéssel fogadott előadást „A magyar néphagyomány megmentése“ címen. Dec 7-én igen szépen sikerült karácsonyi vásárt rendezett a D. I. E., melyen a választmányból s a vigalmi bizottság tagjaiból alakult szép és lelkes asszony- és leánysereg nagy buzgósággal töltötte be a rendezők és árúsítók nem könnyű tisztségét. A vásár tiszta jövedelme

650 korona volt. Nagyobb segélyben részesült iskolánk 2 volt növendéke; az egyik egy önhibáján kívül sanyarú viszonyok közé került özvegyasszony, a másik egy nőiipariskolai tanuló, aki helyett a D. I. E. fizette meg a tandíjat. Iskolánk jelenlegi növendékei közül évente 5 drb, egyenként 10—10 koronás arany jutalomdíjat adományoz az Egyesület ítélete alapján jó magaviseletű, derék és kiváló szorgalmú tanulóknak.

A D. I. E. készpénzvagyona 1913 dec. 31-én 2021·55 korona volt. Van ez idő szerint 16 alapító-, 204 rendes-, 65 pártoló- és 8 külső tagja. Tisztújító IV. évi rendes közgyűlését 1914 jun. 7-én tartotta az Egyesület. Tisztikara a következőképen alakult:

Védnök: dr. Zsilinszky Mihályné.

Elnök: Kaczián Jánosné.

Alelnökök: Broschko Gusztávné, dr. Krepuska Gézőné, Láng Gizella, Raffay Sándorné, özv. Scholtz Lajosné, Schönfeld Zsigmondné.

Ügyvezető igazgató: Mikolik Kálmán.

Főtktár: Liebner Olga. *Tktárok:* Naszády Erzsike, Poll Kata.

Főjegyző: Özv. Ley Florentné. *Jegyzők:* Benczúr Kató, Frenyó Imréné, John Sárka, Loksa Irma, Szigeti Ibolyka.

Pénztáros: dr. Solti Ödönné.

Könyvtáros: Schwertner Tilda.

Orvos: dr. Bexheft Ármin.

Ügyész: dr. Bielek Károly.

Számvizsgálók: Bereczky Sándorné, Poll Imréné, Raffay Margit, Ringer Lili, Ulbrich Sándorné, Windt Józsefné.

Hogy Egyesületünk kitűzött céljait minél jobban megközelítse, kívánatos, hogy abba minél többen lépjenek be tagnak. Rendes tag lehet mindenki, aki valaha leányiskolánkban tanult vagy itt konfirmálódott; a tagsági díj évi 5 kor. Pártoló tag (évi tagsági díj 3 kor.) vagy alapító tag lehet más is, aki egyszersmindenkorra legalább 50 koronát fizet le. Az első évi tagdíjjal együtt 2 korona díjat kell még fizetni csinos egyesületi jelvényünkért.

A D. I. E. továbbképző tanfolyamai alkalmat kívánnak adni az iskolából már kikerült növendékeinknek s az Egyesület minden nőtagjának továbbképzésükre s művelődésükre. Különösen olyanoknak, akik nem folytatják tanulmányaikat más felsőbb vagy kenyérkereső pályára nevelő szakiskolában. Különböző nyelvi (német, francia, angol) és irodalmi tárgyakon kívül történelmi, társadalom- és természettudományi tárgyak, test-, egészség- és szépségápolás szerepelnek a tanfolyamon. Jelentkezni bármelyik tárgyra külön-külön lehet s a tandíj is e szerint változik és pedig félévenként

annyiszor 10 kor., ahány heti órájuk a választott tárgyaknak van. A tanfolyamok okt. 1-től máj. 31-ig tartanak. Az órák délutánra esnek. Mint előadók részint a Deák-téri polg. leányiskola, részint az evang. gimnázium tanárai s egy-két más kiváló szakember is szerepelnek.

Jelentkezni már június folyamán lehet a tanfolyamok megbízott vezetőjénél; dr. Bexheft Ármin iskolaorvos urnál.

Az elméleti tanulmányok mellett kiváló gondot fordítunk a test ápolására az által is, hogy heti 3 órában testfejlesztő és szépségápoló női *tornatanfolyamot* is tartunk fenn (svéd, dán- és Mensendiech-rendszerű, meg testegyesítő tornagyakorlatokkal). Különösen ajánljuk a tornatanfolyamot olyan nőknek (asszonyoknak, lányoknak egyaránt) figyelmébe, akik testüket arányosan és széppé fejleszteni, izmaikat erősíteni, kövérségüket apasztani óhajtják. A gyakorlatok orvosi felügyelet alatt folynak.

Ezzel beszámoltunk az 1913/14-iki tanév eseményeiről. Isten áldása kísérje továbbá is működésünket!

Mikolík Kálmán.

ISKOLÁNK TANÍTÓ-TESTÜLETE.

A tanító neve	Tanít		Tantárgy, osztály	Hetenkinti óraszám	Jegyzet
	egyált. mióta?	nálunk mióta?			
Bruckner Frigyes . . .	1884	1900	Tanítja az éneket	10	Gyülekezeti organista
Döbrentey Irén . . .	1890	1896	A II elemi leányosztály tanítónője	20	—
Fuchs Paula	1903	1903	Tanítja a polg. oszt. a kézimunkát	20	—
Jakobei Margit . . .	1891	1891	Az I. elemi leányosztály tanítónője	18	—
Jakobei Erzsébet . . .	1905	1905	Kézimunkatanítónő az elemi oszt.	21	Irodai segéd
Kalma Pál	1897	1899	A IV fiúoszt. tanítója	19	—
Köpe Anna	1910	1910	Tanít tornát a leányosztályban és term. tud.	20	Az ifj. könyvtár kezelője s a term. szertár őre
Lamann György . . .	1899	1907	A III. fiúoszt. tanítója	20	Test. jegyző
Mikolik Kálmán . . .	1875	1880	Tanít a polg. leányosztályokban	10	Igazgató
Mokry Eszter	1894	1894	A IV. elemi leányosztály tanítónője	19	—
Pósch Károly	1895	1912	A II. fiúoszt. tanítója	24	Esp. tan. egyes. elnöke. A fiúosztályok tornatanítója
Scholtz Margit . . .	1903	1903	Tanítja a polg. oszt. a rajzot	18	—
Szűsz Lajos	1897	1906	Az I. fiúoszt. tanítója	18	—
Télessy Dalma	1900	1908	Tanít a polg. leányosztályokban	19	—
Trauschenfels Elza	1905	1906	A III. elemi leányoszt. tanítónője	19	—
Votisky Zoltán	1905	1910	Tanít a polg. leányosztályokban	19	Könyvtáros
Windt József	1902	1902	Tanít a polg. leányosztályokban	20	Esp. isk. hiv. jegyzője. A segítő könyvtár kezelője
Bexheft Ármin dr. . . .	1897	1897	Tanítja az egészség-tant a IV. polg. oszt	2	Iskolaorvos
Martony Elek	1910	1910	Vallástanár a polg. iskolában	8	—

JEGYZET: A francia nyelvet **Fuchs Paula** kisasszony tanította. Hitoktatók: Tiszt **dr. Aubermann Miklós**, róm. kath. belv. káplán; **Kondor Ignác, dr. Gábor Andor** az izr. hitközség hitoktatói.

A DEÁKTÉRI ÁG. HITV. EV. ELEMI ISKOLA

TANTERVE.

Jóváhagyta az 1913 június 2-án tartott
képviselőtestület és az 1913 november 14-én
tartott egyházmegyei közgyűlés :: ::

Előszó.

Mint minden dolog, úgy az iskolák ügye is haladásnak, fejlődésnek van alávetve. Hazai tanügyünk különösen az utóbbi években tett óriási, szinte szédítő haladást. A forrásban lévő eszmék testet öltöttek és ma már, mint valóságra tekinthetünk a teljesen kiépített modern magyar népiskolára.

Ezen ténynek a tudatában iskolánk tanítótestülete indítatva érezte magát, hogy régi, elavult, a mai kor igényeinek már meg nem felelő tantervét elejtve, illetve helyesbítve, egy modern színvonalon álló tanítástervnek adjon helyet.

Kiindulásul vettük jelen munkánknál a Közoktatási Tanács országos új tanítástervét, mint normális oktatási tervet. Annak keretében, az abban levő alapelvek szem előtt tartásával, de a helyi körülmények s iskolánk speciális helyzetének figyelembe vételével osztottuk be javaslatunkat és készítettük el minden tárgyhoz a módszeres utmutatásokat. Iskolánk speciális körülményei juttattak bennünket arra a tapasztalatra, hogy az orsz. tanterv tanítási anyagán túl valamivel nagyobb anyagot ölelhetünk fel, mert növendékeink nagyobbára a társadalom műveltebb osztályából kerülnek ki, ahonnan a gyermek az átlagnál fejlettebb szellemi képességgel és készültséggel lép az iskolába.

Tervezetünk készítésénél még a következő szempontokat vettük figyelembe:

Elsősorban a nemzeti műveltségnek azon elemeit igyekeztünk beállítani a tervezetbe, melyek a jellemképzés szempontjából fontosak. A műveltség elemei részben ismeretek, részben képességek. Az ismeretek mind az emberre, mind a természetre vonatkoznak. Kiválasztásuknál az erkölcsi és a nemzeti szempont volt a vezető. A tanítás tárgyait így nevelő-eszközöknek tekintve, mindig arra törekszünk, hogy ezekkel az eszközökkel a jellemképzést előmozdítsuk.

A tanulók túlterhelése gondosan kerülendő lévén, főleg arra fektettünk súlyt, hogy az egyes tanítási tárgyak anyagából annyit és oly terjedelemben vegyünk fel, amennyi a tanítási egységek befejezése után szükséges ismétlések leszámításával, a szorgalomidő alatt okvetlenül feldolgozható, elvégezhető.

A tanítás anyaga minden tárgy körében 32 hétre szól.

1. Vallástan.

A népiskolai vallástanítás által evangéliumi szellemtől áthatott olyan egyháztagekat kell nevelni, kiknek Isten folyton szemük előtt és szívében van, s kik Isten iránt érzett szeretetből örömmel teljesítik az ő parancsolatait, gyakorolják a felebaráti szeretetet, cselekszik a jót és kerülik a bűnt.

A vallástanítás vezesse be a gyermekeket a Szentírás ismeretébe. (Egyetemes közgyűlés által elfogadott tervezet 1904.) Ennek megfelelően a tanítás alapját a bibliai történetek képezik, melyek által a növendékek megismerik Istent s a hozzáfűzött fogalmakat és kötelességeket; Jézust s az utat, melyet példájával mutatott, továbbá a legfőbb vallás erkölcsi törvényeket.

1. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

Az ószövetségből: 1. A teremtés 2. Az első emberpár. 3. Az özönviz. 4. Ábrahám Kánaánba költözik. 5. Ábrahám és Lót. 6. Ábrahám engedelmessége 7. József története. 8. Mózes születése. 9. Dávid és Góliát.

Az újszövetségből: 1. Jézus születése. 2. A napkeleti bölcsek. 3. A 12 éves Jézus a templomban. 4. Jézus a gyermekek barátja 5. Az Úrtól tanult ima. 6. Az irgalmas szamaritánus. 7. Jézus ötezer embert megelégit. 8. Jézus megfeszítése. 9. Jézus feltámadása. 10. Jézus mennybemenetele.

Egyházi énekek: 1. Ki csak Istenre dolgát hagyja. 2. Maradj meg kegyelmeddel. 3. Mennynek, földnek teremtője 4. Mennyből jövök most hozzátok. 5. Uram Jézus fordulj hozzánk 6. Szivem keserűségét.

Imádságok: reggeli, esteli, étel előtti, étel utáni és iskolai imádságok.

Minden egyes bibliai történetet úgy tárgyalunk, hogy az abból elvonandó vallási fogalom tisztán fejlődhessék a gyermek lelkében. Ennek elérésével azonban feladatunkat még csak félig oldottuk meg. A gyermek még csak arról nyert fogalmat, hogy a régi bibliai időben a felnőtt emberek a különböző életviszonyok között milyen erényeket gyakoroltak, vagy milyen bűnökbe estek. Ha ezzel megelégszünk, akkor a vallást csak ismerni tanítjuk, alkalmazásában azonban támasz nélkül hagyjuk a gyermekeket. Még a tanulás elvonása sem elegendő, mert annak a gyermeki életre való alkalmazása az esetek különféleségénél fogva értelmi képességüket felülmulja, vagy ha némely esetben sikerül is, a cselekvés pillanatában távol marad tőlük. A bibliai történetekből leszűrt vallástani igazságokat tehát a gyermek életéből vett példákkal illusztráljuk, még pedig úgy is, hogy felbresztve emlékezetüket, e példákat egyenesen a saját élményeik és tapasztalataik elmondásával nyerjük Csak az ilyen megbeszélés és átélés események ismétlődése társíthatja a cselekvéshez a vallástanításban elvont erkölcsi tanulságokat.

A kiindulópont tehát a bibliai történet, a tárgyalás főanyaga az alkalmazás.

A felébresztett buzgóság szárnyalására egy-egy alkalmas éneket énekel-tetünk.

II. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

Az ószövetségből: az I. osztály anyaga és: Izrael népének kiköltözése Egyiptomból Izrael népe a pusztában. A törvényadás. Bevonulás Kánaánba. Sámuel Saul. Dávid. Salamon.

Az újszövetségből: az I. osztály anyagán kívül Keresztelő János. Jézus és a tanítványok. A kánai menyegző. A naini ifjú. Jairus leánya. Jézus megüli tanítványaival a husvét ünnepét. Jézus elárultatása és kinszenvedése.

Velős bibliai mondások megtanulása elősegíti azt, hogy a történet lényege mélyebben vésődjék a növendék emlékezetébe.

Egyházi énekek: Az I. osztályban tanultak ismétlése mellett a következő dallamok: 1. Eljött hozzánk az üdvösség. 2. Jézus én bizodalمام. 3. Isten, óh szent Isten 4. Mind jó, amit Isten térszen. 5. Kegyes Jézus itt vagyunk. 6. Bizony meglészen az idő. 7. Dicsérd Istent, keresztyénség. 8. Imádságok: Miatyánk.

III. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

Az ószövetségből: az I. és II. osztály anyagán kívül Kain és Abel, Izsák házassága, Jákob útja Lábánhoz. A bálványozás, kémeek, 40 évi vándorlás. Absolom. Illés. Jób. A tizparancsolat rövid magyarázattal.

Az újszövetségből: az I és II. osztály anyagán kívül: Jézus megkísérte-tése. Mária és Márta. A magvetőről. A kőnkolyról. Az irgalmatlan szolgál. A gazdag és Lázár. A nagy halfogás. Jézus lecsendesíti a tengert. A kapernaumi százados Jézus bevonul Jeruzsálembe. Az utolsó vacsora. Jézus a főpapnál, Pilátus előtt. A Szentlélek kitöltetése. Pál megtérése.

Bibliai mondások. Imádságok. Egyházi énekek: 1. Mint a szép híves patakra. 2. Jézus, ki bűnös lelkemet. 3. Uram, rosszul cselekedtem. 4. Bizzad minden utadat. 5. Isten felséges adománya. 6. Tündöklő hajnali csillag. 7. Minden ember csak halandó. 8. Erős várunk.

IV. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

A hitünk alaptanait magyarázó dr. Luther Márton-féle káté 3 első része, u. m.:

a tizparancsolat, az apostoli hitvallás és a Miatyánk.

Bibliai mondások. Imádságok. Egyházi énekek:

1. Vigyázzatok, azt kiáltják. 2. Teljes minden életemben. 3. Mily nagy az Úr kegyelmessége. 4. Miatyánk ki vagy a mennyekben. 5. Hogyne dicsérném az Istent. 6. Dicsőség mennyekben Istennek 7. Óh én bűnös, jaj mit tegyek. 8. Az Úr gondot visel. 9. Most nyugosznak az erdők. 10. Erős várunk.

A káté tanítása közben a szétszórta elajátított valláserkölcsei igazságokat egységes egészbe foglaljuk össze. E munkának szintén lényeges alkat-

része az életre alkalmazás s megfelelő alkalmakkor a bibliai történetek átismétlése.

A káté kérdő és felelő alakja könnyen arra a hibás szokásra tereli a növendékeket, hogy a vallás tanulásának egyedüli feladatául a kérdések és feleletek szolgáló betanulását tekintik. Ettől a lélek nélküli munkától azzal mentjük meg őket, ha mi sem tartjuk magunkat szigorúan a kátében foglalt kérdésekhez, hanem a fölvetett vallástani tételt szabadon tárgyaljuk, de mindég a kérdezőve kifejtő alakban.

A reformáció ünnepét megelőzőleg ismertetjük Luther életét és működését, de csak nyájában.

2. Magyar nyelv.

A magyar nyelvi oktatás általános célja a népiskolában az, hogy a gyermekek megtanulják, miként kell gondolataikat beszédben és írásban értelmesen és szabatosan kifejezni s hogy nyelvünket — sajátosságaival és eredetiségeivel együtt — a hétköznapi salaktól megtisztult irodalmi formájában — sajátítsák el.

Ez a cél kitér egyúttal feladatunkat is, melynek elérésében technikai és elméleti eszközök állnak rendelkezésünkre. Előbbiek: az írás, az olvasás és a beszédgyakorlatok. Utóbbiak: a fogalmazás és a nyelvtan. A magyar nyelvi oktatás feladatát a gyermekek értelmi fokozatai szerint a következőképpen osztjuk fel.

I. OSZTÁLY.

Hetenkint 8 óra.

a) *Írás, olvasási előgyakorlatok.*

Különböző helyzetű és alakú vonalak húzásának fokozatos gyakorlásával előkészítjük a gyermekek kezét az írásra és képesítjük az írás segédeszközeinek használatára. Különös gondot fordítunk az íróeszközök helyes tartására, mert ezzel előkészítjük az egészséges testtartást is.

A beszéd elemeit (szó, szótag, hang) megismertetjük.

b) *Írás. Fogalmazás.*

Az írás tanítása, a kézigyakorlatok miatt, megelőzi az olvasás tanítását, de később a kettő együttesen halad. A kis- és nagybetűk megtanulása után már kifejezettebben a helyesírás gyakorlása következik. Másolás és tollbamondás alkalmával a figyelmet különösen a magán- és mássalhangzók időtartamának megkülönböztetésére irányítjuk.

A fogalmazás eleinte csupán szóbeli és abból a szoktatásból áll, hogy a tanuló a hozzájuk intézett kérdésekre nem egyes szavakkal, hanem teljes mondattal felelnek.

c) *Olvasás.*

A betűk ismertetése; szók, mondatok, összefüggő olvasmányok olvastatása és megértése. Szótagolás után a folyékony olvasás megkezdése. A folyékony olvasás mértéke a közepes gyorsaságú élőbeszéd. Erre csak akkor kerülhet a sor, ha a gyermekek a szavak olvasásában jártasak. Ezt a készséget karban olvastatással is elősegítjük. Minden olvasási gyakorlat alkalom

együtt arra, is hogy a növendékeket leszoktassuk beszédbeli gyarlóságaikról, (hangok felcserélése, selypítés stb.).

Olvasmányok: rövid erkölcsi elbeszélések, népköltési apró versek, közmondások, gyermekjátékok mondókái, gyermekversek kiváló hazai íróktól (lehetőleg a beszéd- és értelemgyakorlat anyagára való tekintettel), imádságok és köszöntőversek.

Néhány verset és mondókát előszó után tanítunk meg.

II. OSZTÁLY.

Hetenkint 6 óra.

a) *Olvasás.*

Folyékony és értelmes olvasás.

Az olvasmányok tartalmi tárgyalása.

Szorgalmas gyakorlással ezt az osztályt a folyékony olvasás teljes elsajátításáig kell juttatni: De már ezalatt is rá kell a növendékeket vezetni az értelmes hangsúlyozásra, miben nagy segítségünkre szolgál utánzási ösztönük.

Az olvasmányok tartalmi tárgyalása kérdezővel történik. Alapos megbeszélés után egy-egy könnyebb elbeszélés tartalmát a tanulók szavaival is adassuk elő. Mindenkor teljes, értelmes mondatokat kívánjunk.

b) *Versek és közmondások.*

A versek és közmondások sohase haladják túl a gyermekek ismeretkörét és felfogóképességét s könyv nélkül való megtanulásuk ne csak arra szolgáljon, hogy emlékezetüket fejlessze, hanem hogy az értelmes előadás gyakorlását elősegítse.

c) *Írás.*

A nyelvi oktatásnak ez az ága: helyesírásra, fogalmazásra és szépírással oszlik.

A helyesírást mondatok másolatásával, kisebb költemények és könnyebb közmondások emlékezetből történő leírásával, tollbamondással és különös helyesírási szavak megtígyelésével gyakoroljuk.

A fogalmazás a II. osztályban már nemcsak szóbeli, hanem írással is párosul és abból áll, hogy kérdésekkel és feleletekkel rávezetjük a gyermekeket arra, miként kell egy megadott témáról pár mondatban összefüggő fogalmazványt alkotni. (Tárgyunkat csakis ismeretkörökből választhatjuk.) Itt vetjük meg alapját ennek a fontos és nehéz észbeli működésnek. Gondos előkészítéssel, a gyermekek érdeklődésének felkeltésével és éber együttműködéssel nagyban megkönnyíthetjük a későbbi évek önálló munkáját. Kétszeresen nehéz a feladat, mert a figyelmet egyszerre kétfelé veszi igénybe, u. m. a gondolatok kifejezésére és a szavak helyesírására. Azért ajánlatos, hogy még a következő osztályokban se végeztessük ezt a munkát otthon, hanem csakis az iskolában, nehogy az előkészítés alaposágát kockáztassuk vele. A hibákat mindig együtt javítjuk, mert csak így válik a jó tudatossá.

A szépírás tanításánál az utánírást alkalmazzuk, ütemezéssel végezzük s különös gondot fordítunk a betűk alakjának képzésére és helyzetük egyöntetűségére. Ekkor is, mint minden írásnál vigyázzunk a helyes testtartásra!

d) *Nyelvtan.*

Nem szerepel még külön tantárgyként, de elemeit mégis itt ismertetjük meg az olvasás és írás gyakorlása közben.

Szó, hang, magánhangzó, mássalhangzó; rövid és hosszú magán- és mássalhangzó, mély- és magashang, szótag, rokonalakú szavak.

Szótagolás gyakorlatilag. Írásjelek: pont, vonás, kérdőjel és felkiáltójel használatánál a kisebb-nagyobb szünet és a hanghordozás begyakorlása.

III. OSZTÁLY.

Hetenként 5 óra.

a) *Olvasás.*

Folyékony olvasással párhuzamosan az értelmes, hangsúlyos olvasás. Az olvasmányok tartalmának feldolgozása, egyes szokatlanabb kifejezések, szólásmódok megmagyarázása, felcserélése ismeretekkel; a tartalom elmondása.

Mint hogy az olvasmányok nemcsak az irodalmi célt szolgálják, hanem a tárgyismereti tanításszakokat is támogatják, szükséges, hogy az olvasás a tárgytanítással mindenkor lépést tartson.

Igyekezzünk odahatni, hogy a növendékekben az olvasási kedvet felbresszük.

b) *Versek. Mondások*

A III. osztály verstanításánál ugyanazt a célt tartjuk szem előtt, mint a II. osztályban, de itt már arra is törekszünk, hogy a gyermekek értelmét a költői gondolkodás emelkedettségének és nyelvünk szépségeinek észrevevésére is képesítsük.

c) *Írás.*

A helyesírás gyakorlása úgy történik, mint eddig, de hozzávesszük azokat az alkalmakat is, melyeket a nyelvtan tanítása nyújt. Csak ezzel kapcsolatosan vethetjük meg a helyesírás biztos alapját.

*

A fogalmazást a II. osztályban megkezdett alapon folytatjuk, de medrét kiszélesítjük azáltal, hogy egyes kisebb olvasmányok vagy elmondott történetek tartalmát vonjuk ki rövid fogalmazványban. Ezzel a leíró és elbeszélő alak megismerését és alkalmazását kezdjük meg. A helyesírás itt sem tekinthető mellékesnek. Általában az egész fogalmazási munkát folytonos vezetés irányítsa, mert könnyen fajul el írási csapongássá, ami bár gyakran eredetiséget vált ki, később igen nehezen szorítható a szabályok szükséges korlátai közé.

A szépírást a megkezdett módon gyakoroljuk.

a) *Nyelvtan.*

A szorosán vett nyelvtan tanításánál a grammatikai formát az újabb felfogás száműzte ugyan, de bizonyos mértékű nyelvtani oktatásra mégis van szükség, hogy ezáltal a növendékeket a helyes beszédre, a mondatok és szavak helyesírására képesítsük. A nyelvtani elmélet itt, a népiskola alsó fokán tehát nem cél, hanem segédeszköze a gyakorlati cél elérésének.

A III. osztály nyelvtani tanításanyaga az egyszerű pusztá mondat körébe esik, tehát: a mondat, alany és állítmány, egy és több alanyú és állítmányú,

teljes és megrövidült mondatok. Jelentésre nézve: értesítő, kérdő és felkiáltó mondatok

Az alany körében a főnév, közös- és tulajdonnév, személy- és dolognév; a névelők és névmások. Az utóbbiak közül csak a főnevet helyettesítők, u. m. személy-, visszatérő, birtokos, mutató, kérdő és határozatlan névmások.

Az állítmány körében: az ige, jelen, múlt és jövő időben, a melléknév, az alap-, közép- és felső fokon, különös tekintettel a főszók és a ragozott szók helyesírására. A nevek egyes és többes száma

IV. OSZTÁLY

Hetenként 5 óra.

a) *Olvasás.*

Az értelmes olvasásban fokozatosan nagyobb járatosságra és könnyedségre törekszünk, sőt az érzelmet kifejező szép olvasást is lehetőleg érvényre juttatjuk.

*

Az olvasmányok tartalmi tárgyalására itt is nagy súlyt fektetünk. Az egyes szavak jelentőségét, az olvasmány gondolatait magyarázzuk s a tartalmát értelmes, szabatos, magyaros mondatokban összefoglaljuk. Ez a minden osztályban ismétlődő összefoglalás és kivonatolás tulajdonképpen az első osztályban megkezdett szóbeli fogalmazásnak továbbfejlesztése és hathatós segédeszköze az írásbeli fogalmazásnak.

Az olvasmányok alaki tárgyalása az olvasókönyvben csak ebben az osztályban kerülhet sorra, mert itt tágul ki nyelvtani ismeretkörünk annyira, hogy a tudomásukhoz nem alkalmazkodó mondatok útvesztőjében már nem tévednek el.

b) *Versek.*

A verstanulás ebben az osztályban már kifejezetten a művészi nevelés szolgálatában álljon s célzatosan művészi momentumok felébresztésére irányuljon.

c) *Írás.*

Még mindig a helyesírást helyezzük előtérbe, mint olyan feladatot, melynek megoldása állandó nehézséget okoz a gyermekeknek s mely csakis sok gyakorlással érhető el. Úgyis mint önálló munka, úgyis mint a fogalmazás és a nyelvtan kiegészítő része, fontos szerepet játszik. Amellett igen értékes mellégyakorlatot nyújt a gondolkozásban s a vele járó önfejlmezésben.

*

A fogalmazást az eddig alkalmazott módon folytatjuk. Az előkészítés itt is kérdésekből, az értelmes feleletek összefoglalásából s a mondatok formai kicsinosításából áll. Minden mondat leírását megelőzi helyesírásának megbeszélése. A leíró és elbeszélő alakon kívül a levélformát is tanítjuk. A szabad fogalmazást legfeljebb a tanév második felében kísérelhetjük meg, de ilyen esetekben minden egyes gyermekkel külön foglalkozunk a saját dolgozata megbírálásával. Ebből azonban csakis a tehetségesebbek merítenek tanulságot, a gyöngébbek többet nyerne azzal, ha munka közben vezetjük őket.

A javítást együtt végezzük.

A szépírás tanításának módja most is az előírt szép minták utánoztatása. Ebben a korban, szépérezékük fejlettségével nagyobb érdeklődést tanúsítanak a szépírás iránt, vigyázzunk, hogy a nagy igyekezetben könnyen bekövetkező rossz testtartást folyton helyre igazítsuk.

d) *Nyelvtan.*

Az egyszerű bővített mondat s ennek keretében nyelvünk alakjának elemei.

Eszerint az alany körében a főnévképzés, az állítmányéban az ige-képzés. A tárgy körében az igeragozás alakjai; a határozó körében a ragok és névutók; a jelző körében a melléknevek képzése. A szóalakok befejezése-képpen az összetett szók. A birtokos jelzővel kapcsolatosan a birtokviszony.

Számnév, határozott és határozatlan névelő, határozószó.

3. Beszéd- és értelemgyakorlatok.

A beszéd- és értelemgyakorlatok az összes népiskolai tantárgyak közös törzse, amelyből a többi tárgy kisarjadzik. Alaki célja az értelemfejlesztés, kedélynemesítés és erkölcsi nevelés, anyagi célja a bevezetés az alapvető általános ismeretekhez, a gyermek szókincsének gyarapítása s a szóbeli fogalmazás gyakorlása.

I. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

A *szülői ház*. Lakóház, lakás (család, szülők, testvérek, rokonok, cselédek). A lakás berendezése (butorzat, házi gazdasági eszközök). Kamra, padlás, pince, félszer, udvar, istálló. Háziállatok: macska, (egér, patkány), kutya, ló, szamár, tehén, juh, kecske, disznó. Tyúk, lúd, kacska, pulyka, galamb. Veréb, fecske. Kert: (növények, föld, virágok).

Az *iskola*. Épülete. Tanterem és berendezése. Udvar, játszótér. Tanító, tanulók és tanulóársak.

A *templom*. Épülete, berendezése. Pap, hívők, istentisztelet. Ünnepek. *Idő, időjárás*. Nappal, éjjel. Napok, a hét, a hónap, az esztendő.

*

A beszéd- és értelemgyakorlatokkal a gyermeket kivezetjük a családi otthonból az őt érdeklő környezetbe s bevezetjük az iskolai életbe, mely bő alkalmat nyújt erkölcsi, érzelmi, értelmi és testi nevelésre. Hozzászoktatjuk a rendszeres tanuláshoz. A szemnek és a kéznek foglalkoztatása által megfigyelésre tanítjuk. A képzeletet fejlesztjük s a helyes, értelmes, magyaros beszédre való oktatással az irodalmi nyelv elsajátítását elősegítjük.

E tárgy oktatását állandóan szemléltetés kísér.

II. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

A *község*. Házak, utcák, terek, hidak, közlekedési eszközök. Köz- és magánépületek.

A *község határa*. Mező, rét, szántóföld, erdő. Síkság, domb, hegy, völgy, folyóvíz és állóvíz. A határ állatai, növényei, ásványai, (háziállatok és

vadállatok, természetű és vadon termő növények, ásványok, természetes és feldolgozott állapotban).

Természeti tűnemények: a tél, tavasz, nyár, őszi időváltásai. Szél, vihar, felhő, köd, harmat, eső, hó, jég, fagy, zuzmó. Képek az évszakok szerint.

Az emberi test. Életműködések, érzékszervek.

Lakóhely ismertetése. Budapest székesfőváros kerületei nagyjából. A főváros néhány nevezetessége. A lakosok foglalkozása, életmódja, (tanító, pap, orvos, bíró, ügyvéd, polgármester, kereskedő, iparos, földmives, munkás, napszámos, pásztor).

4. Számtan.

A számtan tanításának célja egyrészt az, hogy a tanulókat rendszeres gondolkodásra szoktassuk és értelmüket ebben az irányban is fejlesszük, másrészt az, hogy velük a mindennapi életben előfordulható legszükségesebb számításokat és méréseket begyakoroljuk.

I. OSZTÁLY.

Hetenként 5 óra.

A tanítás anyaga: 1–20-ig terjedő számkörben minden egyes szám fogalmának megértetése többoldalú szemléltetés alapján. Ezzel kapcsolatban mindegyik megismert szám körén belül az alaplételek gyakorlása és pedig előbb tárgyakon, azután elvontan is. A tanult számok leírása. Római számjegyek 1–XX-ig. A pénz-, hosszúság-, ür-, súly-, idő- és egyéb mértékek, amennyiben a váltószámok az 1–20-ig terjedő számkörbe esnek.

*

Az I. osztályban az alapvetés fontos munkáját végezzük, kiváló gondot fordítsunk rá.

A számolás tanításának első törvénye minden fokon a szemléltetés. Hogy ebben meg legyen a folytonosság, a példákat tárgykörök szerint állítsuk össze, de csak olyanokat válasszunk, melyek a gyermekek előtt ismeretesek s melyeket a mindennapi élet lépten nyomon kínál.

Ügyeljünk, hogy haladás közben hézagosság ne támadjon tanításunkban s azért csak akkor térjünk át egyik számfogalomról a másikra s egyik számkörrel a következőre, mikor az előző alapos tudásáról meggyőződést szereztünk. A közvetlen szemléltetésről fokozatosan haladjunk az elvonásig. A számfogalomnak tárgyakon való szemléltetése után következik a megnevezett s csak ezután az elvont számokkal való számítás.

Nagyon fontos, hogy az első 10 szám megismertetését lassan és alaposan végezzük. Minden következő fokozatnál értelmes, megokolt módon oldassuk meg a konkrét példákat. Ezzel nemcsak a rendszeres, logikus gondolkodást fejlesztjük, hanem megérleljük a tanulóban azt a meggyőződést, hogy a gépies megoldás elsajátítása mellett nélkülözhetetlen az értelmes és tudatos eljárás.

Hogy a példák megfejtésének gyakorlatában a tanulók minél nagyobb önállóságra tegyenek szert, nemcsak a megfejtés menetét mondatjuk el szóbelileg, hanem a felismert és megbeszélte eljárást alkalmazására magukkal a tanulókkal is mondatunk helyes példákat.

A fejbeli számlálást és soralkotást 1-el, 2-vel stb. előre és visszafelé nap nap után végeztessük, mert ezzel a számolásban való készséget mozdítjuk elő. A számjegy-írást megkezdhetjük mindjárt a tanítás kezdetén, hogy a szóbeli számolás leírása által a tanulókat tudásukban megerősítsük. A műveletek jelei közül 5-nél a $+$ és a $-$, 6-nál a \times és a 8-nál az $:$ jelet ismertetjük.

*

A műveletek írásjelei szerint 4 alapműveletet szoktunk megkülönböztetni, azonban a számolástanítás kezdetén, sőt a négy alsó osztályon keresztül is célszerű a pótolásos kivonást, vagyis pótlékozást külön műveletként tárgyalni és a részekre osztást a bennfoglalástól vagy méréstől egészen elválasztani.

Ha következetesen minden műveletet szemléltetéssel tanítunk, akkor ez a különválasztás már magától is szükségessé válik.

Igaz, hogy e páros műveletek eredménye ugyanaz, de kivételük a gyakorlati életben is teljesen különböző. Másképp járunk el akkor, ha pl. pénztárcánkból egyszerűen kivesszük a szükséges mennyiséget (kivonunk) mert van benne elég s másképp, ha előbb egy hiányzó mennyiséget kell hozzátennünk (pótolunk) hogy elég legyen. Ép így eltérő az a cselekedet is, mikor a többség árát az egyesek között szétosztjuk, hogy az egységét megtudjuk, attól a gyakorlati művelettől, midőn azt keressük, hogy pl. hányszor mérhetjük rá egy megadott útra a kilométert vagy más megadott mennyiségre a benne foglalható kisebb mennyiséget. Csakis gépies — a teljes megértést kizáró — eredményt érhetünk el akkor, ha a növendékeket arra tanítjuk, hogy pl. 1 narancsnak annyi az ára, ahányszor a 4 a 20-ban található. Nevezzük meg a 20-at és a 4-et, mindjárt világossá lesz már a kis gyermek előtt is, hogy értelmetlenséget mond akkor, mikor 20 fillérben 4 narancsot keres. A konkrét tárgytól a számok hirtelen elvonása, mint ez utóbbi példában, csak magasabb fokon történhetik értelemzavar nélkül.

Hogy a megkülönböztetett műveletek közös írásjelei nehézséget ne okozzanak, írjuk a pótlékozást jel nélkül, a bennfoglalást közelebb ($:$) az osztást pedig távolabb helyezett $:-$ tal, ami máris a szétosztásra emlékeztessen. Minderre csak addig van szükség, míg a növendékek a számolás alapmunkálatait világosan megértették s bennök teljes biztosságot sajátítottak el. Később már bátran helyettesíthetjük a nehezebbet a könnyebbel, mint pl. az osztást a bennfoglalással.

Az első osztályban tanulják meg a gyermekek azt is, hogy miként történik vásárlásnál a 2, 10 és 20 filléresből való visszaadás. E célra a pénzutánzatok igen alkalmasak s azokkal végezzenek a növendékek vásárlásokat.

A számtan-órában is megkivánjuk, hogy a növendékek tiszta magyaros szórendű, értelmes mondatokban feleljenek.

A számok írásában is csinát, rendet és írás alatt helyes testtartást követeljük.

II. OSZTÁLY.

Hetenkint 4 óra.

Számolás az 1—100-ig terjedő számkörben.

Az I. osztályban ismertetett mértékek kibővítése a számkör határáig.

Példák a gyermek életéből kisebb vásárlásai köréből, továbbá a beszéd- és értelemgyakorlatok tárgyköréből.

Műveletek a számok összetételével és szétbontásával fejben és írásban de csak 100-ig.

Római számok I-től C-ig.

*

A számtani oktatást a II. osztályban az 1—20-ig terjedő számkör átismétlésével kezdjük, azután fokozatosan haladunk előre, minden következő tízes számkör külön feldolgozásával.

Különös gondot fordítunk arra, hogy a tanulók az egyesek és tízesek értékét meg tudják különböztetni, s hogy a számok helyi értékével tisztában legyenek.

A fejszámolásban mindegyik műveletet gyakoroljuk s teljes biztosságra törekszünk az egyszeregyben.

A megnevezett példák megfejtésének menetében következetesen járunk el, a gyermekek biztos vezetőfonalat nyerjenek.

Egyebekben az I. osztálynál kifejtett szabályokhoz tartjuk magunkat.

III. OSZTÁLY.

Hetenkint 4 óra.

Számolás 1—1000-ig terjedő számkörben.

Az írásbeli számítási eljárások, illetve formák. A tanult mértékek, pénzek ismeretének kibővítése.

Római számok M-ig.

*

A számkör kibővítésével 100-ankinti szakaszokban haladjunk, még pedig leghelyesebben úgy, ha egyenkint számlálva találunk rá a tanulók minden eddig ismeretlen számra. Végére legyenek 1000-ig terjedő számkör olvasásában, írásában, értékeire bontásában és összefoglalásában teljesen otthonosak.

A fejszámolásban óvatosan haladjunk előre s segítségül mindig a számok felbontását és összetételét alkalmazzuk. Az egyszeregyet, mint ami alapja az osztásnak és bennfoglalásnak is sokszor gyakoroljuk. Nem kisebb munkát ad a mértékek begyakorlása is, mely alkalommal a több névvel jelöltek összehasonlására és az egy névvel jelöltek szétbontására is ügyelni kell.

Az írásbeli számvetés formáinak tanításánál megismertetjük az összeadás, kivonás, pótlékozás, szorzás, osztás és bennfoglalás tényezőit és azok elnevezéseit. Fokozatosan emelkedünk a kisebb mennyiségekről a nagyobbakra. A műveleteket szemléltető eszközökkel világosítjuk meg, s mindaddig nem nyugszunk, míg az eljárásról a növendékek mindegyike teljes világos képet nem nyert. Kevés értékkel bír az a tudás, mely a tanulókat csak gépies kiszámításra képesíti.

A tanév végefelé különnevi számokkal is végezzük a műveleteket.

IV. OSZTÁLY.

Hetenkint 4 óra.

Számolás 1—1.000.000-ig terjedő számkörben.

Az eddig tanult mértékek ismétlése után a terület és köbmértékek. A tízesrendszer ismétlése nyomán a tizedestörtek s ezek alkalmazása pénzek és mértékek kifejezésében. A közönséges törtek fogalma s a velők való számolás elemei.

A IV. osztályban is mindenekelőtt az előző osztály anyagát ismételjük át s csak azután bővítjük ki a számsort fokozatosan 1.000.000-ig. Ezzel párhuzamosan bővítjük a mértékekről szerzett ismereteket is.

A római számok írását is gyakoroljuk.

A fejszámolás itt is állandó munkát ad, úgyszintén az alpműveletek, most már mind gyakrabban különnevű számokkal, amikor is a magasabbrendű egységeknek alacsonyabbrendűre való változtatására nagy gondot fordítunk.

Mivel a tizedestörtek a tizedesrendszerű számsor egyenes folytatásai, logikus sorrendben először ezeket tanítjuk s csak azután a közönséges törtet. Annál is inkább, mert gyakorlati alkalmazásukat éppen a mértékeknél s a pénzeknél szemléltethetjük legjobban.

Ezek után térünk át a közönséges törték ismertetésére, állandóan szem előtt tartva a számolástanítás első főszabályait t. i. a szemléltetést.

A fő az alapfogalmak kellő megértése Sorjában következnek: az egész tört alakban, a tört fogalma, valódi és áltört, vegyes szám s a két utóbbi átalakítása, valamint a törték bővítése és egyszerűsítése. Egyenlő nevezőjű törték összeadása és kivonása. A tört szorzása és osztása egész számmal. E fokon nem lehet még szó a műveletek rendszeres elvégzéséről törtékkel.

5. Természetráaj.

A természetráaj tanításának célja az, hogy megismertessük a tanulókat a természeti tárgyakkal és ezeknek hasznos vagy káros tulajdonságaival; megkedveltsük velök a természetet és megerősítsük vallásos érzelmeiket. Hogy megfigyelőképességüket fejlesszük s érdeklődésük felkeltésével kiméletet és tiszteletet ébresszünk a természet kincsei iránt.

Ennek a tárgynak alapismereteit a beszéd- és értelemgyakorlat nyújtja és az olvasókönyv gyarapítja. Mint külön tantárgyat először a harmadik osztályban tanítjuk.

III. OSZTÁLY.

Hetenkint 1 óra.

A háznál élő hasznos állatok: kutya, macska, ló, szamár, szarvasmarha, juh, kecske, sertés, tyúk, lúd, kacsa, galamb, fecske, méh, selyemlepke

A ház körül élő alkalmatlan vagy kártékony állatok: egér, patkány, veréb, légy, svábbogár, poloska, bolha moly, pók.

A kert állatvilága: vakondok, sündisznó, denevér, cserebogár, katicabogár, hangya, csiga.

A virágokert: hóvirág, ibolya, jácint, tulipán, muskátli, szegfű, rózsa.

A konyhakert: burgonya, hüvelyesek, káposztafélék, petrezselyem, sárgarépa

A gyümölcsökert: mandula, barack, cseresnye, meggy, szilva, dió, alma, körte.

A szántóföld növényei és állatai: gabonafélék, kukorica, pipacs, buza-virág. Nyúl, hörcsög, ürge, pacsirta, gyík, sikló, vipera.

*

Bár a III. osztályban már önállóan tanítjuk a természetráajot, azért még itt is a beszéd- és értelemgyakorlat modorában kezeljük. Tartózkodunk tehát a

szervezet ismertetésének túlságos részletezéseitől s csak azokat a fontos jelenségeket emeljük ki, amelyek egyes természeti csoportok jellemző tulajdonságai Annál nagyobb súlyt fektetünk életmódra, haszonra, kárra, valamint az egyes teremtmények rendeltetésére és feladatára a nagy természetben. Hogy az amúgy is folytonosan szükséges szemléltetést annál élénkebbé tegyük, időnként tanulmányi sétára vagy kirándulásra vezetjük növendékeinket. Az állatkert, a mezőgazdasági múzeum, a városliget, a népliget s a budai oldal bőséges alkalmat nyújtanak természetrajzi tapasztalatok szerzésére.

IV. OSZTÁLY.

Hetenkint 1 óra.

A szöllő és ellenségei: Alkoholizmus.

A sétatér növényei: akác-, jávor-, vadgesztenye-, platán-, hárs- és fenyőfa, orgonacserje.

Az erdő. Növényvilága: tölgy-, bükk-, tűlevelűfa, málna, szeder, szamóca. Állatvilága: mókus, menyét, görény, őz, szarvas, farkas, róka, medve; fülemile, harkály, kakuk, sas.

A folyó- és állóvizek élete: fűz, nád, vadlúd, vadkacsa, gólya, béka, halak, rák, pióca

Ipari növények.

Az ember: A legfontosabb egészségügyi ismeretek: a csontváz, a test külső takarója, az érzékszervek, az izmok, a táplálkozás, a vérkeringés és a lélegzés, ragadós betegségek.

Ásványok: sófélék, égethető ásványok, fémek, mészkö és néhány drágakő.

Ez évi természetrajzi kirándulásainkat erdőbe, vízmellékére (pld. séta Aquincumból a Római fürdőbe) és a Nemzeti Múzeumba irányítjuk, hol a látónivalók között az idegen országok állatairól is nyernek némi fogalmat.

6. Földrajz.

A földrajz tanításának az a célja, hogy a tanulót megismertesse azokkal a földrajzi jelenségekkel, melyek a föld felületén szeme elé tárulnak, s hogy ezeknek egymásra s az emberre való hatásáról, a természetben uralkodó rendről fogalmat nyújtson neki. Hogy a lakóhelynek s később az egész haza területének alapos ismerete már zsenge gyermekszívében is felébressze és megerősítse a hazaszeretet érzését.

A földrajz is a beszéd és értelemgyakorlatból sarjadzik, tanítása tehát az ott tanultak átisméltésével kezdődik. Anyaga a következőképpen oszlik fel.

III. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

A földrajzi alapfogalmak átisméltése és kibővítése lehetőleg közvetlen szemlélet alapján s mindig valamely terület tanulása kapcsán. Bevezetés a térkép ismeretébe (fő- és mellékvilágtájak, iránytű, alaprajz, helyszinrajz, térkép). A lakóhely, illetve Budapest tíz kerülete és környéke.

Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegye általánosságában és járások szerint.

A haza fogalma és területének áttekintése.

Eközben: Határ. látóhatár, hegy, völgy, síkság. Forrás, csermely, patak, folyó, folyam, torkolat, tó, mocsár. Árok, meder, part, sziget, félsziget. Fő- és mellékfolyó. Homokos, szikes, agyagos és telvénytalaj. Út, megyei út, országút, vasút, csatorna. Közlekedés. Lakosság: nyelve, vallása, foglalkozása, életmódja. A község, székváros, járás, vármegye fogalma. Közigazgatás: bíró, jegyző, polgármester, szolgabíró, alispán, főispán, országgyűlés, király.

A fő- és székváros, valamint a vármegye tanításánál történeti vonatkozások kisebb összefüggő képekben.

A tanult jelenségek és területek vázlatos rajzolása.

*

A földrajz tanulása mellett mennél többször nyujtsunk alkalmat növendékeinknek, hogy kirándulásokon közvetlen szemlélet alapján szerezhessenek helyes fogalmakat.

Budapest kerületeinek fontosabb részeit, a budai és pesti oldalon szerezhető földrajzi fogalmakat, a Gellérthegyről nyerhető általános képet, stb. tanulmánystáink alkalmával vessük be mélyen a gyermekek emlékezetébe

IV. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra

Magyarország részletes tárgyalása.

A magyar királyság összefoglaló ismertetése: határ, hegy és vízrajzi jelenségek, éghajlati viszonyok, lakosság, gazdasági élet, műveltség, emberbaráti intézmények, politikai felosztás és kormányzás.

Európa rövid áttekintése, a többi földrész és a világ tengerek felismerése.

A csillagászati földrajz elemei: Földünk alakja, helyzete és mozgásai, az ebből származó napszakok és évszakok, a Nap és hatása a Földre, a földövek, a Hold és változásai.

*

A földrajz tanítását mindenkor szemléltetéssel — ha természetben nem, legalább képek segítségével — és térképrajzoltatással egészítjük ki, de ezen a fokon megelégszünk azzal, ha a tanuló csak tehetségéhez mért vázlatos térképet készít.

7. Történelem.

A történelem tanításával a hazaszeretetet és a nemzeti érzést igyekezzünk a növendékekben megerősíteni. a polgári erényeket velük megismertetni és erkölcsi érzéseiket nemesíteni.

A történettantást már az első 3 osztályban készítjük elő, u. i. a beszéd- és értelemgyakorlatokban mesékkel és elbeszélésekkel, az olvasókönyvekben regékkel és mondákkal, a földrajz keretében történeti képekkel. Így a IV. osztályban már különváltan, mint önálló tárgyat vesszük fel, de csak általános nézőpontból tekintve, úgy, hogy nemzetünk küzdelmes és dicső multját csupán főbb vonásaiban ismertetjük.

IV. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

A magyarok vándorlása. Árpád, a honfoglalás. Szt. István, a királyság s a keresztény egyház megalapítása. Szt. László. IV. Béla, a tatárjárás. A magyar királyság fénykora. Nagy Lajos, Hunyadi János. Mátyás király. Magyarország

hanyatlása, a mohácsi vész. A török hódítás ellen irányuló küzdelmek. Zrinyi Miklós. Dobó István. Vallási küzdelmek. Bocskay István, Bethlen Gábor. A török kiűzése, az alkotmány védelmezése, II. Rákóczi Ferencz. A trónörökösödés rendezése III. Károly, Mária Terézia, Magyarország legújabb kora. Széchényi, Kossuth, a függetlenségi harc. Deák.

Kirándulás: Feszty-féle körkép, Szépművészeti múzeum.

8. Német nyelv.

A német nyelv tanításának célja az elemi osztályokban az, hogy a növendékek megtanuljanak írni és olvasni, hogy szókinccset gyűjtsenek s azt értelmes beszédben alkalmazni tudják.

Egy nyelv megtanulásának alapja ez, s mint ahogy jó alap nélkül nincs biztos tudás, úgy ezt az alapot sem tanácsos felületes munkával el-siettetni vagy munkaanyagának keveselni.

Az idegen nyelvek tanításának napjainkban sok eleveenséget és vonzerőt kölcsönöz a direkt módszer, mely szemléltetés alapján, más nyelv segítségével nélkül, úgyszólván a kis gyermek beszélni tanulása módjára juttatja az ismeretlen nyelvet a növendék birtokába. A módszer annyira vonzó, hogy a vele járható nehézségek — különösen az elemi fokon — azonnal szembe se tűnnek. A gyakorlat azonban azt bizonyítja, hogy ott, ahol a gyermekek nem egyenlőfokú tudással vagy nemtudással kezdik meg az idegen nyelv iskolai tanulását, ott a direkt módszerből vagy csak a haladóknak van hasznuk, vagy csak a kezdőknek.

Fővárosunkban már kis növendékeink között is sokan beszélnek jól a német nyelvet, de vannak olyanok is számosan, kik semmit sem értenek belőle. A két szélsőség között pedig minden árnyalat megtalálható. Abban azonban kivétel nélkül megegyeznek, hogy a tanítás kezdőfokán olvasni és írni nem tudnak. Induljunk ki tehát feladatunknak abból a részletéből, amelylyel minden gyermeket egyenlően foglalkoztathatunk: az olvasás és írás tanításából. Ez pedig oly derekas munkát ad a kis gyermekeknek, hogy mellette a beszélni tanítás — történjék bár a direkt módszer segítségével — mégis a minimumra kell szállítani. Csak mikor az alaki nehézségeket leküzdöttük, csak azután forduljunk főképpen, de akkor sem csupán az anyaggyűjtés felé, hisz az írás és olvasás biztos elsajátítása évekre szóló munkát ad.

Az olvasás tanításának három fokozata van: 1. a betűk megismerése, 2. a folyékony olvasás, 3. az értelmes olvasás. A két utóbbit csak azoknál taníthatjuk egyszerre, akik a nyelvet jól értik, miután azonban ez a ritkább eset, az olvasástanítás anyaga a maga természetes tagozódásánál fogva három osztály között oszlik fel.

Nem így az írás. A nyelvet csak akkor tudjuk írni: 1. ha a betűket emlékezetből másoljuk, 2. ha a helyesírásban jártasak vagyunk. A kettő egymástól el nem különíthető, ami világossá teszi azt a kettős nehézséget, amivel a gyermekek egyszerre kell megküzdenie. Vegyük hozzá, hogy ugyanakkor ismerkedik meg a nyomtatott betűk alakjával is, van tehát figyelmének és emlékezetének untig elég dolga a kezdő fokon. A német nyelv tanításának anyagát a következőképpen osztjuk fel:

II. OSZTÁLY.

Hetenkint 3 óra.

1. Írás, 2. olvasás, 3. kevés szógyűjtés, kevés beszédgyakorlat.

*

Az írás nem állhat csak abból, hogy a betűket emlékezetből tudják utánozni, szükséges, hogy minden alkalomkor a gyakorlatban olvasott szavakat hallomás után is le tudják írni, miáltal külön figyelmet szentelünk a helyesírásnak. A szót a tanító mondja ki tisztán, hangoztassa a gyermekekkel is, figyelmeztesse őket azokra a hangzási különlegességekre, melyek egy-egy helyesírási szabályt váltanak ki. A tollbamondást itt ne tekintsük rajtakapási eszköznek, évekig kell valamit gyakoroltatnunk, míg a gyermeknek tudatába megy át.

Az olvasásnál meg kell elégednünk a gépies fokkal, csupán a nyelvet értőket vezessük rá a hangsúlyozásra. A kevés szógyűjtést és beszédgyakorlást akként végezzük, hogy minden új betűnél kiválasztjuk azt a két-három szót, amit a mindennapi beszédben leggyabrabban használunk, megtanuljuk, de csak úgy, hogy értelmét szemléltetéssel vessük emlékezetükbe. A nagybetűknél képezünk a tanult szavakból mondatokat.

A II. osztály tanításhoz nem lehet a német, mert ugy-e mindenkor szabály az, hogy olyat ne mondjunk, amit a gyermekek meg nem értenek, vagy pedig magyarázzuk meg az ismeretlen fogalmat vagy kifejezést. De ha mi minduntalan kitérünk erre, különösen a nyelvtanulásnál, hasztalan munkát végezzük, mert a következő percekben úgylis elfelejtik s a sok megszakítással a tanítás és az összbenyomás egységén csorba esik. A nyelvtanításnak azt a módját, mikor a tanítványok a tanulandó nyelven kívül egyebet nem hallanak, csak ott lehet alkalmazni, ahol a nemtudásnak vagy tudásnak egyenlő fokán vannak mind.

III. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

Az írás és olvasás gyorsabb átisméltése az abc-s könyv nyomán. Ezalatt szókészletük bővítendő, de soha anélkül, hogy a megtanultakat önállóan emlékezetből is le ne tudnák írni. Itt igen fontos, hogy az írottat a gyermek maga hasonlítsa össze a könyvbenlevővel vagy a táblán láthatóval, hogy a hibát maga tanulja felismerni. Azonban úgy javíttassuk ki vele, hogy írassuk le újra.

Ha így újra áthaladtak az abc-n, könnyebb olvasmányokra kerül a sor. Először olvasni gyakorolják, másodsor megtanulják az ismeretlen szavakat, harmadszor német kérdésekre német felelettel megtárgyaljuk a tartalmát, negyedszer a feleletet írásba foglaljuk.

Kézikönyvül olyan német nyelvgyakorló és olvasókönyv ajánlható, melyben az abc gyorsabb menetben és tömörebben ismételtető át s ugyanakkor a latin betűkkel való olvasás is tanítható. A beszéd- és értelemgyakorlat körében mozgó kis olvasmányok útján a rendszeres beszélgetés is megkezdhető. A könyv bőven el legyen látva szójegyzékkel, ami nem az összes szavak megtanulását célozza, csupán a szükségesek elsajátításának könnyítésére szolgál.

Megfelelő kis versikék is legyenek a kézikönyvben.

IV. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

Folytatása és kibővítése az eddig tanultaknak. Tehát olvasmányok útján szógyűjtés, beszélgetés, fogalmazás, helyesírás s mikor az olvasmányt vagy verset már teljesen értik, annak hangsúlyos, értelmes olvasása, illetve megtanulása.

9. Rajzolás.

A rajztanítás célja az, hogy megtanítsa a gyermeket, miként kell a saját megfigyelése alapján egyszerű tárgyakat érthetően (jellemzően) ábrázolni.

A tárgyak külső megjelenésének, úgymint alakjának, arányainak, színének és helyzetének az ábrázolás érdekében való megfigyelése a gyermeket öntudatos látásra, értelmes ítéletre s végeredményül a természetben és az emberi munkában való szépség felismerésére és megbecsülésére vezet.

I—II. OSZTÁLY.

Hetenkint 2—2 fél óra.

A tárgyak legfeltűnőbb külső tulajdonságainak megfigyelése alapján, szemlélet és emlékezés után való rajzolása, pl.: golyó, karika, létra, kereszt, ostor, kocsikerék, levélboríték, papírsárkány, dominókövek számlapjai stb.

Eközben a gyermek a beszéd- és értelemgyakorlatok szemléltető módszerével megismeri a tárgyak alaki tulajdonságait, arányaira, színére és helyzetére vonatkozó fogalmakat, mint pl.: hosszú, rövid, széles, keskeny, magas, alacsony, kerek, gömbölyű, szegletes, egyenes, hajlott, ferde, merőleges, vízszintes, egyenlőközü, egész, fél negyedrés, sárgászöld, ibolyaszínű, barna, szürke, fekete, fehér, sötét, világos, halvány, stb. alatt, fölött, mellett, távol, közel.

A tanítási órák egy része kézügyesítő gyakorlatokra fordítandó.

III—IV. OSZTÁLY.

Hetenkint 1—1 óra.

Szemlélet után való rajzolása egyszerű használati és természeti tárgyaknak, kezdve olyanokon, melyeknél két dimenziónak visszadása jellemző képet ad, mint pl.: ajtó, ablak, tábla, pajzs, balta, kanál, edényfélék, zászló, stb. egyszerű levélformák, csésze, palack, pohár, könnyebb vázák.

Ecsetgyakorlatok: kör- és elipsziszívfoltok, szív- és lándzsaalakú foltok. Egyenes és hajlított sarok: csillagalakok összeállítása.

Természet után rajzolt tárgyak egyszerű festése, levél, virág, típusok díszítése.

10. Ének.

Az elemi iskolai énektanítás célja, hogy fölébressze és ápolja a zenei érzéket, gyakorolja a hallást, fejlessze az ütemérzékét, járuljon hozzá a kedély műveléséhez s legyen hathatós eszköze a vallásos és hazafias érzület ápolásának.

I. OSZTÁLY.

Dalok és énekek hallás után, játékdalok, magyar népies dalok, gyermekdalok.

A szöveges daloknak, az ezekkel rokon énekgyakorlatoknak zenei tárgyköre: 1—6 hangnyi terjedelem, a legegyszerűbb méretbeosztások, könnyebb hangárnyalatok.

II. OSZTÁLY.

Hetenkint 1 óra.

Dalok és énekek s ezek anyagával rokon énektechnikai gyakorlatok (hallás után).

Tárgykör: 1—8 hangnyi terjedelem, a magyar ritmus legegyszerűbb nézletképletei, változatosabb hangárnyalás.

III. OSZTÁLY.

Hetenkint 1 óra.

Dalok és énekek, hallás után és hangjegyek szerint. Népies gyermek- és játékdalok, népdalok, hazafias dalok. A kemény hangnem felépítése lépcsőnként és hangcsoportonként: a lépcsőnevek s ezek jelzési módja: az egyméretes hang és szünet s ezeknek egyszerű páros ütemekbe való foglalása, a 4 és 3 méretes hang és szünet, a négyes ütem legkönnyebb képletei, ütemezés gyakorlása.

IV. OSZTÁLY.

Hetenkint 1 óra.

Dalok és énekek hangjegyek szerint, (alkalomszerűleg hallás után is) Énektechnikai gyakorlatok.

A hang- és szünetjelek alakjának és értékének fokozatos s párhuzamos megismertetése. Ütem, ütemezés, ütemjelzés (a magyar zenében idegen ütemek mellőzésével) Ritmikai gyakorlatok. A vonalrendszer megismertetése. A G-kulcs használata, hangjegyvonalasági gyakorlatok énekkíséret nélkül.

Hangtalálási gyakorlatok.

A megelőző osztályokban tanult főbb dalok ismétlése.

11. Testgyakorlatok.

Célja a tanuló testi erejének és ügyességének fejlesztése.

I. OSZTÁLY.

Naponként órákőzben 5—10 percig tartó mozgási gyakorlatokat és utánzói játékokat végeznek a tanulók.

II. OSZTÁLY.

Naponként órákőzben 5—10 percig kar-, láb- és törzsgyakorlatokat végeznek a tanulók.

III. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

a) Rendgyakorlatokból: sorakozás és arcsorképzés, igazodás, negyed- és félfordulat, oldalsor és fődözés. Sornytás és zárás, egész- és féltávolságvétel. Sorbontás zárt arcsorból nyitott arcsorba, lépcsőzetes felállítás. Ellenvonulás jobbra vagy balra, visszavonulás egy sorba.

b) Szabadgyakorlatokból: alapállás, szögállás, zártállás, lábbujjállás, terpszállás és lépőállások.

Egyszerű szabadgyakorlatok helyben két ütemben, járás helyben és menet oldalsorban, menet arcsorban meghatározott számú lépéssel, járás tánclépéssel.

c) Ugrásból: ugrási előgyakorlatok, elugrás helyből, elugrás jobb- és ballábbal. Cél: a biztos és helyes le- és elugrás szép testtartással.

d) Játékok.

e) Séta és kirándulás.

IV. OSZTÁLY.

Hetenkint 2 óra.

a) Rendgyakorlatokból: a III. osztály gyakorlatai és részsoros sorképzés, fejlődés rendekbe, oldalsorból jobbra és balra, fejlődés rendekbe, arcsorból előre és hátra, ellenvonulás jobbra és balra, körképzés, Szög- és kigyóvonulás.

b) Szabadgyakorlatokból: a III. osztály tanítási anyaga, továbbá sark-, mérő-, kereszt-, guggoló-, támadó- és védőállás. Egyszerű szabadgyakorlatok 4-es ütemben, könnyebb összetett gyakorlatok, dobantó és lábújj-járási oldalsorban, menet arcsorban 1–2 percig lassú ütemben.

c) Ugrásból: könnyű elugrás jobb- és ballábbal, biztos leugrás helyes testtartással, ugrási gyakorlatok az ugró zsámolyokon.

d) Fekvő gerendán való gyakorlatok.

e) Játékok.

f) Mászásból: mászási előgyakorlatok és pedig: ugrás nyújtott függésbe egy és két póznán, ugrás hajlított függésbe egy és két póznán. Mászókulcsolás állásban. Ugrás feszes függésbe mászókulcsolással, mászókulcsoláscsere feszes függésben, ugyanez hajlított függésben, nyújtott függésben húzóadás, mászás utánfogással egy póznán, mellső és hátsó függőállás, mellső fekvő támaszban eltolódás.

g) Séta és kirándulás.

12. Női kézimunka.

Célja, hogy a női kézimunka iránt kedvet és érdeklődést ébresszünk a tanulóban s kézügyességét odáig fejlesszük, hogy a tanultak alapján magát továbbképezhesse.

II. OSZTÁLY.

Hetenkint 3 óra.

a) Horgolás. Kezdőszem. Az első sor lehorgolása és tömött szem. Bordált horgolás. Minta nélkül lyukacsos horgolás, esetleg felváltva rudacska-horgolással, körül egyszerű ívescipke.

Munkanyag 20-as számú pamut, 5-ös számú horgolótű.

b) Keresztöltéssel: betűjegyzés, számok és különféle egyszerű keskeny csíkok, hullámos, csiga-, görögvonalt stb. esetleg a gyermek neve és évszám.

Munkanyag: 35 cm. széles, 20 cm. hosszú lyukacsosan szőtt kanavász, színes himzőpamut, 20-as számú himzőtű.

Mellék- vagy szorgalmi munka:

Gyermekelőke derékszögalakban, bordált horgolással és esetleg világoskék pamutból horgolt könnyű csipkével.

Keskeny csík, mely fehérnemű átkötésére szolgál, esetleg csipke fehérnemű díszítésére.

III. OSZTÁLY.

Hetenkint 3 óra.

a) Kötés. A kötött kettős négyzeten, mely 38 szemnyi szélességben kötendő, meg kell tanítani a kezdőszemet, a sima, fordított és láncszemet, közbe lyukacsos sort fogyasztással, könnyű kötött csipkét, melyet a kettős négyzeten körül kell varrni.

Munkanyag: 20-as cordonet pamut, 0-ás kötőtű.

b) Egy kis terítő keresztöltéssel, egyszerű minta, szálbekezdés, szélbevarrás.

Munkanyag: $\frac{1}{2}$ méter vastagszállú vászon lyukacsosan szegve, színes himzőpamut, himzőtű.

Mellék- vagy szorgalmi munka:

A kis terítő körül négy- vagy ötsoros csipke, vagy kis párnabetét.

IV. OSZTÁLY.

Hetenkint 3 óra.

a) Kötés. Ebben az osztályban a kötés tanításánál főcélunk, hogy a tanultakat jól begyakorolassuk, hogy a növendékek minél önállóbban tudjanak dolgozni.

A kezdőszemek alkotásának begyakorlása után 50–60 szemmel, két négyzetnyi hosszúságban könnyű, lyukacsos mintákat köttetünk, melyekben különböző fogyasztást ismertetünk meg. Azután egy 7–9 szemre kezdett csipkét köttetünk, azt a kettős négyzetre körülvarratjuk s ebből kézi tarsólyt készítettünk s a szélén levő lyukacsos sorba zsinórt fűzetünk be.

b) Munkanyag: 16-os Hausschild-pamut 1-es kötőtű.

c) Himzés. Asztalfutó vagy asztalközépre való, száröltéssel (lánc, hurkoló és egyéb díszöltéssel).

Munkanyag: lágy himzővászon 2 színű 16-os D. M. C. himzőpamut.

Mellékmunka: kis tálcakendő, párna, kereszt- vagy laposöltéssel.

Órabeosztás.

Tantárgy	Fiúiskola				Leányiskola			
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
Vallástan	2	2	2	2	2	2	2	2
Magyar (írva olvasás)	8	6	5	5	8	6	5	5
Német	—	3	2	2	—	3	2	2
Számтан	5	4	4	4	5	4	4	4
Beszéd- és értelemgyakorlat	2	2	—	—	2	2	—	—
Földrajz	—	—	2	2	—	—	2	2
Történet	—	—	—	2	—	—	—	2
Természetráaj	—	—	1	1	—	—	1	1
Szépírás	—	1	1	1	—	1	1	1
Rajz	1	1	1	1	1	1	1	1
Ének	—	1	1	1	—	1	1	1
Testgyakorlat	—	—	2	2	—	—	2	2
Kézimunka	—	—	—	—	—	3	3	3
Összesen:	18	20	21	23	18	23	24	26

TANKÖNYVEINK AZ 1914/15. TANÉVRE.

Használt tankönyvek	Fiú- osztály- ban	Leány- osztályban
Bereczky, Bibliai történetek	II. III.	II. III.
Győry, Luther kiskatéja	—	IV. el.
Kaczián, Luther kiskatéja	IV.	I. II. polg.
Bereczky, Ó-szövetségi élet- és jellemképek	—	I. polg.
Bereczky, Jézus élete és tanítása	—	II. polg.
Uj testamentom (átdolgozott)	—	II. polg.
Bereczky, A ker. egyház rövid története	—	III. polg.
Bereczky, Keresztény hit- és erkölcsstan	—	IV. polg.
Kis énekeskönyv	—	I—IV. polg.
ABC- és olvasókönyv Péterfy és társaitól	I.	I.
Képes német ABC	II.	II.
Komáromy, Lakíts s. t. olvasókönyv	II. III. IV.	II. III. IV.
Ágoston-Wehner, Magyar olvasókönyv	—	I. II. polg.
Lehr Arany Toldija	—	III. polg.
Szemák, német olvasókönyv polgári iskolák számára (haladók számára)	—	I. II. polg.
Komáromy-Szabó, nyelvkönyv I. II.	II. III. IV.	II. III. IV.
Révy, magyar nyelvtan	—	I. II. polg.
Révy F., Stilisztika	—	III. polg.
Révy-Lengyel, retorika és poetika	—	IV. polg.
Theisz, német nyelviskola, II. rész, (haladók)	—	III. IV. polg.
Faludy-Urhegyi, számtani példatár	II. III. IV.	II. III. IV.
Vajdady, számtan I. II.	—	I. II. III. IV. polg.
Mikolik Szűsz földrajza	III.	III.
Hunfalvy-Schneider-Nagy	—	I. II. polg.
Kogutovicz, földrajzi atlasz	—	I. II. III. polg.
Mayer-Márki, magyarok története	IV.	IV.
Márki-Pallós, magyarok története	—	III. IV. polg.
Csapody-Gerlőczy, egészségtan	—	IV. polg.
Báthory-Kneif természettan	III. IV.	III. IV.
Szenes-Volenszky, természettan és csil. földrajz	—	IV. polg.
Szécskay, állat- és növénytan I. II.	—	I. II. polg.
Rybar, vegytan és ásványtan	—	III. polg.
Dr. Némethy, földrajz	IV.	IV.
László, német olvasó és nyelvgyakorló I.	III. IV.	III. IV. el.
Kozma Gyula, atlasz	III. IV.	III. IV. el.
Kozma Gyula, földrajz	—	III. polg.
Kohaut-Sajóhelyi-Tiborc, Háztartástan-neveléstan	—	III. polg.
Lukács Ödön, német nyelv és olvasókönyv kezdők számára I. II.	—	I—IV. polg.

A POLGÁRI

I. polgári

Osztályfőnök :

Tantárgy	Heti óra- szám	Tanár	Tankönyv
Vallástan	2	Martony Elek	Bereczky : Ó-szövetségi élet- és jellemképek. Kaczián : Luther kis kátéja. Kis énekes könyv.
Magyar nyelv	4	Votisky Zoltán	Ágostonné és Wehner : Olvasókönyv. I. r. Révy : Magyar nyelvtan.
Német nyelv	3	Windt József és Télessy Dalma	Dr. Szemák I. : Német olvasókönyv. Lukács Ö. : Német nyelv-iskola I. r.
Földrajz	2	Votisky Zoltán	Hunfalvy-Schneider-Nagy : Földrajz. Atlasz.
Számтан és Mértan	4	Votisky Zoltán	Vajdafi : Számтан I. Orbók : Mértan I
Természetrájd	3	Köpe Anna	Szécskay : { Állattan és Növénytan I.
Szépírás	1	Scholtz Margit	—
Ének	2	Bruckner Frigyes	—
Rajz	2	Scholtz Margit	—
Női kézimunkák	2	Fuchs Paula	—
Testgyakorlat	2	Köpe Anna	—
Francia nyelv	2	Fuchs Paula	Ch. Noel : Premières lectures françaises

LEÁNYISKOLÁBAN.

leányosztály.

Votisky Zoltán.

T a n t á r g y

Ó-szövetségi élet- és jellemképek. Az Ó-szövetség könyveinek ismertetése. A kátéból: a tizparancsolat. Egyházi énekek.

Szép és értelmes olvasás, **főképp a hazai történelemre és a magyar népeletre vonatkozó olvasmányok** értelmezése és tartalmuk rövid összefoglalása. — Alkalmos olvasmányok alapján az egyszerű bővített mondat fő- és mellék-részei, a beszédrészek meghatározása, a teljes név- és igeragozás. Kisebb versek szavalása. Hetenkint 1, csak az iskolában tartott írásbeli gyakorlatul diktandó írás vagy kisebb mesék és leírások fogalmazása.

Írás és olvasás. Helyesen hangsúlyozott értelmes olvasás. Szógyűjtés. Beszédgyakorlatok. Könnyebb leírások és elbeszélések, mesék, tollbamondás. Helyesírási és szavalási gyakorlatok

A magyar korona országainak természeti és politikai földrajza részletesen.

A négy alapművelet elvont, egy- s különnevű számokkal. A négy alapművelet tizedes törtekkel. Az időszámítás. A métermértékek és a hazai pénzek ismertetése. Szögek: háromszög, négyszög, sokszög, kör, elipszis. Az idomok hasonlósága, congruenciája és szimmetriája. Négyzet és téglalap területe.

Ősszel: A háztartásban használatos termékek és gyümölcsök.

Téli hónapokban: A gerincesek jellemzőbb alakjainak részletes leírása és osztályozása, tekintve azok hasznát, kárát és elterjedési viszonyait.

Nyári hónapokban: Több virágos növény leírása, tekintettel főbb alaktani jellegökre s ipari fontosságára. Egy kis herbarium készítése.

A fali táblán való előírás után ütenyezéssel a magyar és német abc kis és nagy betűi, magyar és német folyóírás. Helyes toll- és testtartás.

Az öntudatos helyes énekléshez szükséges zeneelmélet: zöngítő gyakorlatok. A keményhangsorok. Egyházi énekek. Egyszólamú dalok.

Egyenes vonalak mérése, osztása és egybeállítása a rajzeszközökkel és szabadkézzel. Egyenes vonalú síkdíszítmények rajzolása és tervezése. Szemléltetett egyszerű tárgyak rajzolása.

Horgolás Milieu fonatöltéssel. Egy kis tálcakendő keresztöltéssel és ajourszegéssel Törlőruha szegése és száröltéssel való kivarrása.

Rend- és szabadgyakorlatok: különféle tag- és törzsgyakorlatok. A természetes járás halkán dobbantással és futáslépéssel; ugrás. Szergyakorlatok: vízszintes és rézsutos, létrán, póznán, lebegőfán, lengő kötélén és gyűrűhintán. Játék: Kosárlabda. Farkas és bárány. **Nyulacska** házikóban.

A kiejtés begyakorlása. Írás és jelek. A háromféle névelő, főnév és ejtegetése, adjectív, possessív, demonstratív, tulajdonnevek, praeposition, számnevek. Avoir és être főbb alakjai. Fordítások. Szavalás. Hetenkint 1 írásbeli gyakorlat.

II. polgári

Osztályfőnök:

Tantárgy	Heti óra-szám	Tanár	Tankönyv
Vallásstan	2	Martony Elek	Bereczky: Jézus élete és tanítása Kaczián: Luther kis kátéja. Uj-testamentom. Kis énekeskönyv.
Magyar nyelv	4	Windt József	Ágostonné-Wehner: olvasókönyve II. r. Révy: Magyar nyelvtan.
Német nyelv	4	Windt József és Télessy Dalma	Dr. Szemák: Német olvasókönyv II. r. Dr. Theisz: Német nyelvt. I. r
Földrajz	2	Votisky Zoltán	Hunfalvy: Földrajz II. Lange-Cherven: Atlasz.
Számítan	3	Mikolik Kálmán	Vajdady: Számítan I.
Mértan			Orbók: Mértan I.
Természetráajz	2	Mikolik Kálmán	Szécskay: Természetráajz II.
Ének	2	Bruckner Frigyes	—
Szépírás	1	Scholtz Margit	—
Rajz	2	Scholtz Margit	—
Kézimunka	3	Fuchs Paulá	—

leányosztály.

Windt József.

T a n a n y a g

Jézus élete és tanítása, az Új-szövetség könyveinek rövid ismertetésével (Jézus történetének egyes részei Márk szerint) A kátéból: Az apostoli hitvallás. Bibliaolvasás. Egyházi énekek.

A magyar nyelv mondat- és alaktana folytonos elemzéssel, kiváló figyelemmel a helyesírásra és az írásjelek használatára; a népnyelv ismertetése és a hibás kiejtés ellenőrzése; a rokonértelmű szók bemutatása és gyakorlása. Mondatrövidítés. A körmondat. Prózai és verses olvasmányok. Nyelvtani feladatok. Kéthetenkint írásbeli dolgozatul leírások s egyéb önálló fogalmazványok. Szavlatok

Az alaktan Bővített mondat. Prózai és költői szemelvények Szógyűjtés. Tollbamondás és helyesírási gyakorlatok, mesék, elbeszélések, szavlatok.

Az osztrák tartományok, Európa és Ázsia ismertetése a nevezetesebb országok és gyarmatok kiemelésével

Az I. osztályban tanultak ismétlése. Közönséges törtek Az egyszerű hármasszabály egész és törtszámokkal — A növendékek az elsősoroltakat fejben, táblán és füzetben gyakorolják és dolgoznak iskolai és házi feladatokat is

A legegyszerűbb mértani testek bemutatása és leírása, egyenesek és síkok kölcsönös helyzete. A kocka és hasáb felszíne és térfogata

Az őszi hónapokban: a hazai erdei fák szemléltető leírása. **Téli hónapokban:** az állattan gerinctelen osztályai rendszeresen az egyes főbb jellemek kiemelésével. **A tavaszi hónapokban:** a fontosabb mezőgazdasági, kerti és konyhanövények, fák, virágtalan növények osztályozása és a herbarium-készítés folytatása

A hangjegyek nevei és értéke: az ütemek, a hangsúly és hangközők elméletileg és gyakorlatilag Egyházi énekek; egy- és kétszólamú dalok és magyar népdalok

Magyar és német folyóírás gyakorlása, mint az I. osztályban

Egyszerű sík formák rajzolása, szabadkézzel, ennek nyomán tervezetési gyakorlatok. Ecsetgyakorlatok Egyszerű tárgyak szemlélet után való rajzolása és kifestése egy árnyalatban

Vászonkötény a fehérvarrás alapöltéseivel, különböző ajouröltéssel Lapos himzés és töltőöltés Egyszerű női ing szabása, varrása és hurkolása. Gomblyukvarrás

Tantárgy	Heti óra-szám	Tanár	Tankönyv
Testgyakorlatok	2	Köpe Anna	—
Francia nyelv (fakultative)	2	Fuchs Paula	Ch. Noel : Premières lectures françaises

III. polgári

Osztályfőnök :

Tantárgy	Heti óra-szám	Tanár	Tankönyv
Vallástan	2	Martony Elek	Bereczky : A ker. egyház rövid története Kis énekeskönyv.
Magyar nyelv	4	Windt József	Révy Ferenc : Stylistika. Arany : Toldi (magyarázta Lehr Albert)
Német nyelv	3	Télessy Dalma és Windt József	Lukács Ödön : Német nyelviskola II. r. Dr. Theisz Gyula : Német nyelviskola. II.
Történelem	2	Votisky Zoltán	Márki-Pallós : Magyarok története. I. r.
Földrajz	2	Votisky Zoltán	Kozma : Földrajz. Lange-Cherven : Atlasz.
Vegytan, ásványtan és földtan	3	Köpe Anna	Rybar : Vegytan és ásványtan

T a n a n y a g

Rendgyakorlatok: kanyarodások, fejlődés, sorbontás. Szabadgyakorlatok: csukló-, kar-, láb-, törzsgyakorlatok, hintajárás, bicicijárás. Szergyakorlatok: függeszkedés, létrán lebegőjárás és egymásnak kerülése gerendán; gyakorlatok, lengő kötélén és gyűrűhintán. Labdajáték Kosárlabda. Ne nézz hátra. Jön a farkas.

Alaktani ismétlések A rendes igék tüzetes ragozása; használtabb rendhagyó igék, névmások, határozók s a névragozás részletesen Mondatok készítése. Olvasás, fordítás és az olvasmányok tartalmának elbeszélése. Dictéek, nyelvtani és helyesírási gyakorlatok. Versek, prózai darabok és kisebb párbeszédek könyv nélkül.

leányosztály

Köpe Anna

T a n a n y a g

A keresztény egyház története és a magyar protestáns egyház története. Egyházi énekek.

Nyelvtani ismétlések elemzés közben költői és prózai olvasmányok alapján. Az egyszerű és szép stílus sajátosságai, kiváló tekintettel a magyar nyelv eredeti sajátosságaira. Prózai és vers alak. Hangsúlyos és időmértékes verselés. Az írásművek felosztása, a prózai műfajok és a közéleti fogalmazványok. Irály és verstani elemzések. *Arany Toldijának* tárgyalása Irálygyakorlatul: levelek, ok- és ügyiratok. Szavalatok.

Szógyűjtés. Olvasási gyakorlatok. Az összetett mondat. Kéthetenként írásbeli dolgozat, részint az olvasmányokból merítve. Helyesírási gyakorlatok.

Az ó- és középkor rövid történetének rövid áttekintése a magyar honfoglalásig. A magyar nemzet története a mohácsi vészig.

Afrika, Amerika és Ausztrália általános ismertetése a nevezetesebb országok és gyarmatok kiemelésével. Magyarország földrajzának áttekintése.

A levegő és víz elemeinek ismertetése. Elem és összetett test. Kristályok. Nem fémek elemek és azoknak fontosabb vegyületei. A savak. A könnyű és nehéz fémek. Ötvény. Aljak. Sók. A szervetlen testek alaki, természetani és vegytani tulajdonságai. Kőzettan és földtan Szerves vegytanból; illó olajok és gyanták, szénhidrátok, a szeszes erjedés, az alkoholok, a savak, zsíradékok, festőanyagok, alkaloidok és fehérnyanyagok.

Tantárgy	Heti óra-szám	Tanító	Tankönyv
Számítan és mértan	3	Mikolík Kálmán	Vajdady : Számítan II. Orbók : Mértan II.
Rajz	2	Scholtz Margit	—
Ének	2	Bruckner Frigyes	—
Kézimunka	3	Fuchs Paula	—
Testgyakorlat	2	Köpe Anna	—
Francia nyelv	2	Fuchs Paula	Noel : Premières lectures françaises (haladóknak)

IV. polgári

Osztályfőnökök:

Tantárgy	Heti óra-szám	Tanár	Tankönyv
Vallástan	2	Martony Elek	Bereczky : Ker. hittan és erkölcsstan Kis énekeskönyv.
Magyar nyelv-tan	4	Télessy Dalma	Révy : Poetika és irod. történet.

T a n a n y a g

Arányok, aránylatok ; arányos osztás ; százalékszámítás s annak alkalmazása ; nyereség- és veszteség-súlyszámítás, lerovat, biztosítás. Aranyra és ezüstre vonatkozó számítások.

Egyenes vonalú idomok területe ; síklapú testek felszine és térfogata.

Összetettebb síkékítmények rajzolása és festése. Magyar elemek ismertetése s azokból önálló tervezgetés adott területre. Forgási testek és használati tárgyak rajzolása árnyékolással.

A hangközök és lépcsők folytatólagos ismertetése és továbbgyakorlása. A skálák képzése és éneklése minden hangnemben. Két- és háromszólamú gyakorlatok és énekek. Chorálok

Egy hálókabát és női lábravaló szabása és varrása. Betűhimzés. Eredeti áttört kalotaszegi varrottas.

Kanyarodások játékközben. Forgólépés, járás, futás, csúszszóktetés. Botgyakorlatok. Magas- és távugrás. Gyakorlatok gyűrűhintán: fordulattal, lábműködéssel felhúzóadás; létrán függeszkedés lóbalással; támfán; mellső és hátsó fekvő támasz. Játékok: Versenyfutás, kötélhúzás.

Értelmes olvasás és ennek alapján folytonos beszédgyakorlatok. Az egyszerű bővített mondat ismertetése, mondatrészei és beszédrészei elemzése, verses és prózai darabok megtanulása. Copiek, nyelvtani gyakorlatok, diktéek és kis kompositiók olvasmányok alapján. Beszédgyakorlatok, a közéletből merített dolgok köréből.

leányosztály.

Télessy Dalma

T a n a n y a g

Bevezetéstül: A vallásról általában ; a pogány, zsidó, mohamedán és keresztény vallás. Evangeliomi ker. hit- és erkölcsstan. Egyházi énekek.

Költői művek olvasása és aesthetikai fejtegetése, szavalása és ezek alapján: a költői műfajok ismertetése és a kiváló magyar írók méltatása. Kéthetenkint írásbeli dolgozatok, leginkább az olvasmányokból merítve, a főalakok jellemrajzát adva és fogalommagyarázatok, elmélkedések.

Tantárgy	Heti óra-szám	Tanító	Tankönyv
Német nyelv	3	Télessy Dalma és Windt József	Dr. Theisz : Német nyelv-iskola.
Történelem és alkotmánytan	3	Votisky Zoltán	Márki-Pallós : M. történ. II. r
Számтан és mértan	2	Mikolik Kálmán	Vajdady : Számтан II. Orbók : Mértan II.
Természettan	3	Köpe Anna	Emödi : Természettan.
Háztartástan	3	Télessy Dalma	Kohaut-Sajóhelyi-Tiborc : Háztartástan, neveléstan.
Egészségtan	2	Bexheft Ármin dr	Csapody-Gerlóczy : Egészségtan.
Ének	2	Bruckner Frigyes	—
Rajz	2	Scholtz Margit	—
Kézimunka	3	Fuchs Paula	—
Testgyakorlat	1	Köpe Anna	—
Francia nyelv	2	Fuchs Paula	Salarien : Francia olvasmányok.

T a n a n y a g

A régi germánok életmódja; Nibelungen; Rolandslied; Lohengrin; Gudrun. Szavaltok. Kéthetenként egy írásbeli szabaddolgozat (Abhandlungen, Schilderung, Sprichwort Erklärung.) Helyesírási gyakorlatok.

A magyarok története kapcsolatban az egyetemes történet főbb eseményeivel; az újkor kezdete, a fölfedezések és a reformáció. Magyarország háromfelé szakadása és a protestáns vallás megerősödése. Szabadságharcok az alkotmány és a vallásszabadság védelméért. Béke a nemzet és az uralkodóház között. A francia forradalom és Napoleon. A szabadságharc. A kiegyezés Magyarország alkotmánya.

A kamatszámítás és alkalmazása. Állampapírokra vonatkozó számítások. Gyakorlati példák kidolgozása táblán és füzetben. A kör kerülete és területe; a henger, kúp, gömb felszíne és térfogata.

A természettan alapfogalma A testek általános tulajdonságai. Azok halmaza. A hő és annak hatása. Hőmérő. A szilárd, csepegős és terjengős testek egyensúlya és mozgása. A hangtan. A fénytán. A delejesség. A villamosság. Mindez kísérletek alapján magyarázva. Kapcsolatban a természettannal: Látóhatár. A föld és ábrázolása. Naprendszerünk. A föld forgása és keringése. A hold mozgása és fényváltozásai.

Az otthon és a család. A háztartás berendezése. A lakás. Táplálkozás. Ruházat. Takarékoság. Izlés, divat. — A testi, értelmi, erkölcsi nevelés. A nevelés intézői és azok hatásköre.

Az egészség és betegség fogalma. Az egészségre ható tényezők. A mozgás, érzés. Erzékek. A légzés. A vérkeringés. Táplálkozás. Mérgezés. Rögtöni segély. Ragályozás. Sebfertőzés. Betegápolás. Az emberi szervezet egyes részeinek megővésére, ápolására és fejlesztésére vonatkozó szabályok. A testi nevelés főbb elvei.

Az énekhez szükséges ismeretek az összhangzattanból. Több szólamú női karok. Műdalok jeles dalszerzőktől. Kétszólamú choralok.

Bevezetés a távlati rajzolásra. Szemlélet útján távlati rajzolása egyszerű szögletes tárgyakkal. Magyar elemek önálló összeállítás, tervezési gyakorlatok, tekintettel a női kézimunkákra. Festési gyakorlatok élő virágok, színes edények, kitömött madarak után.

Egyszerű felsőruha szabása és varrása. Foltozás. Szabászat. Richelieu-munka és rece.

A III. osztály anyaga nagyobb kiterjedésben és nehezebb összekötetésben; a testgyakorlás-tanításból kifolyó utasítások a gyakorlati életre.

Az előző osztályokban elsajátított ismeretek kiegészítése egyes olvasmányok tárgyai és alakjainak kezelése alapján. Később levelek fogalmazása. Fordítás; beszéd és szavaltati gyakorlatok.

AZ ISKOLA TANESZKÖZEI, ÉVI JÖVEDELME ÉS KIADÁSAI.

Az iskola neve	tannyelv	Épü- lete		Épületé- ben van		Taneszközei										Évi bevétel					Évi kiadás									
		tulajdon bérlet	tanterem	tanítólak	tornaterem, iroda v. mellékhelyiség	fekete íróasztal	hányféle fali olv. tábla gyűjtemény	fali térkép	földgömb	Termés- zetrajzi eszközök		Természet- tani vagy vegytani eszközök		Könyvtár	Tőkep. kamatjából	Tandijból	Székesf. segélyből	Simonyi-alapból (2036 sz.)	Vegyesekből	Köz. egyh. pénztárb.	Összesen	Személyi járandóságok	Fűtésre, tisztogatásra és világításra	Felsz. és tanszerek	Nyomtatványok	Épületfenntartás	Vegyesek	Orsz. tan. nyugdíjalap	A tantermek bérértéke	Összesen
										ábra gyűjtem.	termész. gyűjtem.	ábra gyűjtem.	termész. testek gyűjtem.																	
A budapesti Deák-téri ág. hitv. ev. testvér-egyházaknak (4 o.) fiúiskolája	m a g y a r	—	5	—	1	7	3	5	1	4	4	—	—	2293.90	24421.—	6000.—	2170.61	252.18	20825.20	53214.60	55963.89	34184.41	2526.84	979.27	214.87	841.40	174.10	216.—	16830.—	55963.89
A bpesti Deák-téri ág. hitv. ev. testvér-egyházaknak (4 oszt.) leányiskolája	k ö z z e s e n i	—	5	—	1	6	4	5	2	4	4	—	—	2290.—	6000.—	2170.61	219.17	19630.91	53214.60	31574.75	2526.83	979.26	214.88	841.40	184.08	233.40	16660.—	53214.60	55963.89	
A bpesti Deák-téri ág. hitv. ev. testvér-egyházaknak (4 o.) polg. leányiskolája	1	—	19	2	3	20	7	28	6	12	13	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

KIMUTATÁS

a tanítás eredményéről.

Osztály	Vizsgát tett a f. tanév végén						Vizsgát tett az 1912/13 tanévben					
	rendes tanulóink közül						magántanulóink közül					
	kitűnő 1	jeles 2	jó 3	elégs 4	elégt. 5	összesen	kitűnő 1	jeles 2	jó 3	elégs. 4	elégt. 5	összesen
I. elemi fiú	14	15	8	3	—	40	11	—	—	—	—	11
II. elemi fiú	19	19	7	—	—	45	7	—	—	—	—	7
III. elemi fiú	30	24	6	2	—	62	8	—	—	—	—	8
IV. elemi fiú	22	39	7	—	—	68	5	—	—	—	—	5
Összesen elemi fiúk	85	97	28	5	—	215	31	—	—	—	—	31
I. elemi leány	14	9	3	2	—	28	4	1	—	—	—	5
II. elemi leány	17	19	7	1	—	44	5	—	1	—	—	6
III. elemi leány	11	20	11	—	—	42	1	3	—	—	—	4
IV. elemi leány	9	31	13	2	1	56	2	—	—	—	—	2
Összesen elemi leány	51	79	34	5	1	170	12	4	1	—	—	17
I. polgári leány	11	15	21	6	2	55	2	—	—	—	—	2
II. polgári leány	9	26	19	2	1	57	1	2	—	—	1	4
III. polgári leány	6	16	15	9	—	46	1	2	1	—	—	4
IV. polgári leány	7	15	26	2	1	51	2	—	—	3	1	6
Összesen polgári leány	33	72	81	19	5	210	6	4	1	3	2	16
Főösszeg	169	248	143	29	6	595	49	8	2	3	2	64

A tanulók névsora.*

I. elemi fiúosztály.

1 Baksa László 1907. Bpest, ágh. tdm.	24 Lichtenthal Jenő 1907. Bpest, izr.
2 Bányai Miklós 1907. Bpest, izr.	25 Lingel János 1907. Bpest, ágh.
3 Beermann Ernő 1907. Bpest, izr.	26 Lőrinc Márton 1907. Bpest, izr.
4 Benke Géza 1907. Bpest, ágh. tdm.	27 Millen Ferenc 1907. Sárosd (Fejér m.), rk.
5 Blaskó Pál 1907. Bpest, ágh.	28 Moldoványi Lajos 1907. Bpest, r. k.
6 Bratmann Pál 1907. Bpest, izr.	29 Müller Géza 1907. Bpest, ágh.
7 Csillag Ignác 1907. Alsószeli izr.	30 Németh Ödön 1907. Bpest, ágh.
8 Dóczy Ferenc 1907. Bpest, izr. kim.	31 Noseda Tibor 1907. Bpest, r. k.
9 Dóczy Lajos 1907. Bpest, ágh.	32 Oberschall Viktor 1907. Bpest, r. k.
10 Erős László 1907. Kolozsvár, r. k.	33 Pál Imre 1907. Bpest, izr.
11 Farkas Imre 1907. Bpest, izr.	34 Plechschmidt Jenő 1907. Bpest, ágh. kim.
12 Faust Tillmann 1907. Klagenfurt, r. k. kim	35 Posch Aladár 1907. Grinád (Pozsony m.), tdm.
13 Grossmann Pál 1907. Bpest, izr.	36 Rácz György 1907. Bpest, izr.
14 Haskó István 1907. Bpest, ágh. tdm.	37 Schiffer Károly 1906. Bpest, r. k.
15 Herbster Henrik 1907. Bpest, r. k.	38 Sodics Pál 1907. Budapest, ágh. tdm.
16 Hesz Antal 1906. Bpest, ágh. tdm.	39 Szűcs Pál 1907. Bpest, izr.
17 Horváth József 1907. Bpest, ágh. tdm.	40 Takáts Géza 1907. Bpest, ágh.
18 Kellner Ernő 1907. Bpest, ágh.	41 Tausz Henrik 1907. Bpest, ágh.
19 Kochen Artur 1907. Bpest, ágh. félt dm.	42 Tóth László 1906. Bpest, r. k.
20 Kovács Ferenc 1906. Bpest, r. k.	43 Vahl László 1907. Bpest, izr.
21 Lamberger József 1907. Bpest, izr.	44 Weisz Miklós 1907. Bpest, izr.
22 Lantos István 1907. Bpest, izr. kim.	
23 Lichtenberger András 1907. Ujvidék ágh.	

II. elemi fiúosztály.

1 Baldauf Mátyás 1906. Bpest, ágh.	12 Glasner Péter 1906. Bpest, izr.
2 Benson Lajos 1906. Bpest, ref.	13 Goldner Lajos 1906. Bpest, izr.
3 Beregi. Sándor 1906. Bpest, izr.	14 Gottlieb László 1906. Bpest, izr.
4 Bertram Gusztáv 1906. Bpest, ágh. tdm.	15 Guggel István 1905. Bpest, ref. tdm.
5 Berzeviczy László 1906. Bpest, ágh.	16 Harminc Iván 1906. Zsolna, r. k.
6 Bruck Tibor 1906. Bpest, izr.	17 Hentschel Hellmuth 1905. Brassó, ágh. kim.
7 Büchler József 1906. Bpest, izr.	18 Hutter Árpád 1906. Bpest, ágh.
8 Domány József 1906. Bpest, ágh.	19 Jansa László 1906. Bpest, ágh.
9 Elkán Miklós 1906. Bpest, izr.	20 Kasznár Jenő 1906. Bpest, izr.
10 Flamm Pál 1906. Bpest, izr.	21 Kämpfner Imre 1906. Bpest, izr.
11 Gally Lajos 1906. Bpest, ágh.	

* **Rövidítések:** ágh. = ág. hitvallású evang.; ref. = református; r. k. = római katolikus; g. k. = görög keleti; izr. = izraelita; tdm. = tandíjmentes; kim. = kimaradt; mh. = meghalt.

- 22 Kochen Lajos 1906 Visegrád, ágh. féltm.
 23 Kornhäuser Frigyes 1906. Bpest, izr.
 24 Kovácsy György 1906. Rákospalota. ágh.
 25 Lampel Imre 1906. Zsámbék, izr.
 26 Lázits Albin 1905. Bpest, g k.
 27 Lukács László 1906. Bpest, izr.
 28 Mellinger György 1906 Bpest, izr.
 29 Nágler Béla 1906 Bpest, izr.
 30 Nemes Sándor 1906 Bpest, ágh. tdm
 31 Németh Tibor 1906. Bpest, r. k.
 32 Pásztor István 1906. Bpest, izr.
 33 Rados János 1906 Bpest, ágh. tdm.
 34 Rosenberg Győző 1906. Bpest, izr.
 35 Sándor István 1906. Bpest, izr.
 36 Schönberger Pál 1906 Bpest, izr.
 37 Schwarzkopf Sándor 1906. Bpest, r. k. kim.
 38 Székely Márton 1906. Bpest, izr.
 39 Szemere István 1906. Bpest, izr.
 40 Szervánszky Jenő 1906. Cegléd, r k.
 41 Szőnyi Ferenc 1906. Bpest, r. k.
 42 Takáts Bertalan 1906. Bpest, ágh.
 43 Vadnai Tibor 1906. Bpest, izr.
 44 Vessel Pál 1906. Bpest, izr.
 45 Wagner János 1906. Bpest, ágh tdm.
 46 Weisz Antal 1906. Bpest, izr.
 47 Werner Agoston 1906. Bpest, ágh.

III. elemi fiúosztály.

- 1 Arsenievits Géza 1905. Bpest ágh.
 2 Berger István 1905. Bpest, izr.
 3 Bettelheim Ferenc 1905. Bpest, izr.
 4 Biró Pál 1905. Bpest, izr.
 5 Bratmann Ferenc 1905. Bpest, izr.
 6 Brüll István 1905. Bpest, izr.
 7 Elkán László 1905. Bpest, izr.
 8 Erdélyi György 1906. Bpest. izr.
 9 Fejér Andor 1905. Karád, izr.
 10 Flamm Bandi 1905. Bpest, izr.
 11 Frey Gyula 1905. Bpest, ágh.
 12 Fuchs Pál 1905. Bpest, izr.
 13 Gárdos István 1905. Bpest, izr.
 14 Gaster Lipót 1905. Bpest, izr.
 15 Gasché Frigyes 1905 Bpest, rk.
 16 Gerő István 1905 Bpest, izr.
 17 Graber István 1905. Bpest, ágh.
 18 Grünwald György 1905. Bpest, izr.
 19 Halász István 1905. Bpest, ágh., tdm.
 20 Harmincz Milán 1905. Zsolna, rk.
 21 Heéms Frigyes 1905 Bpest, ágh.
 22 Horváth Miklós 1905 Bpest, izr.
 23 Hoffer Pál 1905. Gasztony, izr. kim.
 24 Hűvös Pál 1905. Bpest, izr., kim.
 25 Jármay Elemér László 1905. Bpest, ágh.
 26 Kalász János 1905. Bpest, ágh. tdm.
 27 Klein László 1905. Bpest, izr.
 28 Kovács Kálmán 1904. Rákospalota, ágh.
 29 Krausz István 1905. Bpest, izr.
 30 Kis Gyula 1905. Bpest, izr.
 31 Kienast Ferenc 1905. Bpest, ágh.
 32 Lang Miklós 1905. Bpest, izr.
 33 Lehoczky Pál 1905. Wittburg (Amerika) ágh.
 34 Lustig Tibor 1905 Bpest, izr.
 35 Magyar Pál 1905. Bpest, izr.
 36 Marossi György 1905. Bpest, izr.
 37 Mersand József 1905. Bpest, izr.
 38 Melczer Zoltán 1905. Bpest, ágh.
 39 Mészöly András 1904 Bpest, ref.
 40 Muncz László 1905. Bpest, ágh.
 41 Némethy Ferenc 1905. Bpest, r. k.
 42 Novák László 1905. Bpest, ágh.
 43 Neudörfer László 1905. Csaca, izr.
 44 Paul László 1906. Bpest, izr.
 45 Platschek Ernő, 1905. Bpest, izr.
 46 Remete Jenő 1905, Bpest, ref.
 47 Reich György 1905 Bpest, izr.
 48 Riesdörfer Károly 1905. Budapest, ágh.
 49 Salzer Endre 1905. Bpest, izr.
 50 Sonnenschein István 1905. Bpest, izr.
 51 Sándor Frigyes 1905. Bpest, izr.
 52 Stanó István 1905. Bpest, ágh. tdm.
 53 Schönthal Ernő 1905. Bpest, izr.
 54 Schusdek János 1905. Apátujfalu, izr.
 55 Tass József 1905. Bpest, r. k , féltm.
 56 Tartler Sándor 1905. Bpest, ágh.
 57 Tolnai György 1906. Bpest, ágh.
 58 Tolnai Sándor 1905. Bpest, izr.
 59 Taussig Bandi 1905 Bpest, izr.
 60 Végh Imre 1906. Bpest, r. k.
 61 Vida Zoltán 1906. Padé, ref.
 62 Wank István 1906. Bpest, izr.
 63 Weil Tibor 1905. Bpest, izr.
 64 Zechmeister István 1905. Budapest, ágh.

IV. elemi fiúosztály.

1 Andor László 1904. Bpest, izr.	37 Ledofsky István 1905. Bpest, izr.
2 Babka Károly 1904 Bpest, ágh. tdm.	38 Lichtschein László 1904. Bpest, izr.
3 Balla Andor 1904. Bpest, izr.	39 Ligeti Jenő 1905. Bpest, izr.
4 Bányai György 1905. Soroksár izr.	40 Ligeti László 1905. Bpest, izr.
5 Benson Tamás 1904 Bpest, ref.	41 Lyka István 1904. Pusztarác-Szt.-
Miklós g. k.
6 Berndorfer Alfréd 1904. Bpest. izr.	42 Marton László 1904. Bpest, ágh.
7 Biermann Pál 1905. Bpest, izr.	43 Mayer György 1905 Bpest, izr.
8 Böhm Pál 1904. Bpest, izr.	44 Mestyán Ádám 1904. Bpest, ágh.
9 Csató Sándor 1904 Bpest, ágh tdm.	45 Moravitz Károly 1904. Bpest, ágh.
tdm.
10 Dán László 1904. Bpest, izr.	46 Murai József 1904. Bpest, izr.
11 Darányi Imre 1904. Kapuvár, izr.	47 Novák Károly 1904. Bpest, ágh.
12 Deáki Ferenc 1904. Bpest, ref.	48 Oravecz István 1904. Bpest, ágh. tdm.
13 Déry György 1904. Bpest. izr. kim.	49 Pál Endre 1904. Bpest, izr.
14 Dombi László 1902. Bpest, ágh. tdm.	50 Porédos József 1904. Bpest, ágh. tdm.
15 Eisler János 1905. Bpest, izr.	51 Propper Imre 1904. Bpest, izr.
16 Erős István 1904. Bpest, izr.	52 Riemer György 1905. Bpest, izr.
17 Erdős István 1904. Miskolc, izr.	53 Rosner Gyula 1904. Bpest. ágh.
18 Freddel Pál 1905. Bpest, ágh.	54 Schmidt István 1904. Bpest, izr.
19 Gaal Andor 1904 Marosvásárhelyr. k	55 Scholtz Ákos 1903 Miskolc, ágh.
20 Greuther Erich 1903. Basel, ágh.	56 Schwarz Ernő 1904 Bpest, izr.
21 Grünwald Miklós 1904. Bpest, izr.	57 Selmeczi Pál 1904. Bpest, izr.
22 Hammerschlag János 1903. Wien, ágh.	58 Solti László 1904 Bpest, r. k.
23 Heitler Andor 1904. Bpest, izr.	59 Steiner József 1905. Bpest, izr.
24 Hirsch Miklós 1904. Graz, izr.	60 Strasser Imre 1904. Bpest, izr.
25 Hívös Imre 1904. Bpest, izr.	61 Szabadi László 1903. Bpest, ref.
26 Jakabfy Károly 1904 Bpest, izr. kim.	62 Szántó Pál 1904. Bpest, izr.
27 Jármay Géza 1904. Bpest, ágh.	63 Szirmai Imre 1904. Bpest, izr.
28 Kanitz István 1904. Palota-Ujfalu, izr.	64 Vahl István 1905. Bpest, izr.
29 Kató Gyula 1904. Bpest, ref.	65 Vidor Pál 1904. Bpest, izr. kim.
30 Kerber Henrik 1904 Bpest, ágh.	66 Wagner István 1904. Bpest, izr.
31 Klein Tibor 1904. Bpest, izr.	67 Wassermann Pál 1904. Bpest, izr.
32 Klinger Pál 1904. Bpest, izr.	68 Weinek József 1904. Bpest, r. k.
33 Korányi Vilmos 1904. Bpest, izr.	69 Weisz Pál 1904. Bpest, izr.
34 Kováts Pál 1904. Bpest, ágh.	70 Wiegmann Rezső 1904. Bpest, ágh.
35 Kramer Andor 1904. Bpest, izr.	71 Windt Sándor 1904. Bpest, ágh.
36 Lahmann László 1904. Kolozsvár, ágh.
tdm.	

I. elemi leányosztály.

1 Bányay Olga 1907. Debrecen, ref.	16 Ledofszky Ágnes 1907. Soroksár, izr.
2 Böhm Klára 1907. Bpest, izr.	17 Leopold Irén 1907. Szalksztmárton, r. k.
3 Doctor Zsuzsanna 1907. Bpest, izr.	18 Moczniak Izabella 1907. Bpest, r. k.
4 Fischer Friderika 1907. Bpest, izr.	19 Nitsch Ilona 1907. Bpest, ágh.
5 Fleischmann Márta 1907. Bpest, izr.	20 Sebestyén Klára 1907. Bpest, izr.
6 Héems Hilda 1904. Bpest, ref.	21 Sella Ilona 1907. Bpest, izr.
7 Hegedüs Ilona 1907. Bpest, izr.	22 Szász Magdolna 1907. Bpest, izr.
8 Illing Margit 1905. Bpest, ágh. kim.	23 Szekulesz Zsuzsanna 1907. Bpest, izr.
9 Jansen Ruth 1907. Schmiedeberg, ágh.	24 Thoma Viola 1907. Bpest. r. k.
10 Klein Klára 1907. Bpest, izr.	25 Uhlmann Anna 1907 Bpest, ágh.
11 Klein Terézia 1907. Bpest, izr.	26 Vas Katalin 1907. Miskolcz, izr.
12 Koblinger Anna 1907. Bpest, r. k.	27 Vincze Ilona 1907. Ujpest, ágh. tdm.
13 Krámer Klára 1907. Bpest, izr.	28 Winter Edit 1907. Bpest, r. k.
14 Kreiner Klára 1907. Bpest, izr.	29 Zoltán Anna 1907. Bpest, izr.
15 Kutas Margit 1907. Bpest, ágh.	

II. elemi leányosztály.

1 Beifeld Magda 1906. Bpest, izr.	25 Pajor Adél 1906. Bpest, ágh.
2 Benedek Ilonka 1905. Bpest, izr. kim.	26 Pesti Karolin 1906. Bpest, ágh. kim.
3 Blaskó Etelka 1907. Bpest, ref.	27 Pichl Mária 1906. Bpest, r. k.
4 Bokor Kató 1906. Bpest, izr.	28 Riemer Magda 1906. Bpest, izr. m. v.
5 Breitner Erzs 1906. Bpest, izr.	29 Rockstroh Gizike 1906. Bpest, ágh.
6 Breitner Klári 1906. Bpest, izr.	30 Rosner Melanie 1906. Bpest, ágh.
7 Csörgits Mariska 1906. Temesv. ágh.	31 Scholtz E. Bözsi 1906 Bpest, ágh. tdm
8 Csörgits Vilma 1905. Temesv. ágh.	32 Scholtz Erzsike 1906. Bpest, ágh.
9 Dákai Katalin 1905. Bpest, ágh.	33 Schön Klári 1906. Bpest, izr.
10 Darányi Margit 1906. Kapuvár, izr.	34 Schönfeld Elza 1907 Bpest, ágh , mv.
11 Deutsch Elza 1906. Bpest, izr.	35 Schmidt Klári 1906 Bpest, izr.
12 Fischer Rózsi 1906. Bpest, izr.	36 Steiner Magda 1906 Bpest, izr.
13 Freund Klári 1906 Bpest, izr.	37 Szabadi A. Tuli 1905 Bpest, ref.
14 Friedmann Tessa 1906. Bpest, izr.	38 Szervánszky Judit 1905. Bpest, r. k.
15 Gosztonyi Klári 1906. Bpest, izr.	39 Tenk Margit 1906. Bpest, ágh.
16 Kerber Ilonka 1906. Bpest, ágh.	40 Tóth Ilonka 1906. Bpest, ref.
17 Kern Edit 1906. Bpest, izr.	41 Tull Ilonka 1906. Bpest, izr
18 Kolontáry Teréz 1906. Dörgicse, ágh. tdm.,	42 Vágó Magda 1906. Bpest, izr.
19 Kutas Ilona 1905. Bpest, ágh.	43 Wágner Erzsébet 1906. Bpest, ágh.
20 Leitner Klári 1906. Bpest, izr.	44 Walder Margit 1906. Chicago, izr.
21 Marton Klári 1906. Bpest, izr.	45 Weiss Margit 1907. Bpest, izr.
22 Meitner A. Rózsi 1906 Bpest, izr.	46 Wizinger Róza 1905. Szabadszállás, ágh., tdm.
23 Milhofer Magda 1906. Bpest, izr.	47 Zemplényi Anna 1906. Bpest, ref.
24 Németh Olga 1906. Bpest, r. k	

III. elemi leányosztály.

1 Balz Márta 1905. Bpest, ágh.	10 Eckstein Irma 1905. Bpest, izr.
2 Barabás Katalin 1905. Bpest, izr.	11 Eichele Szidónia 1905. Süttő, ágh. tdm kim.
3 Bauer Erzsébet 1905. Bpest, izr.	12 Eismann Lili 1905. Bpest, izr.
4 Beck Arabella 1905. Bpest, izr.	13 Elkán Magda 1904. Bpest, izr.
5 Berzeviczy Emerencia 1905. Bpest, r. k.	14 Fagyas Mária 1905. Bpest, ref.
6 Bogdán Ilona 1906. Bpest, izr.	15 Fried Hermin 1905. Bpest, izr.
7 Böhm Lili 1905. Bpest, izr.	16 Grün Edit 1905. Bpest, izr.
8 Broschko Klára 1903. Bpest, ágh. tdm.	17 Hammerschlag Anna 1905. Bpest, ágh.
9 Domány Eszter 1905. Bpest, izr.	

18 Harány Etelka 1905. Bpest, ágh.	31 Nagy Borbála 1905. Bpest, izr.
19 Hegedűs Magda 1905. Bpest, izr.	32 Rosenberg Emilia 1905 Bpest, izr.
20 Hofherr Anna 1904. Bpest, ágh.	33 Schreiber Erzsébet 1905. Bpest, izr.
21 Horváth Emilia 1904. Bpest, ágh. tdm.	34 Schwartz Lili 1905. Bpest, izr.
22 Kertész Vilma 1905 Bpest, r. k.	35 Sebestyén Anna 1905. Bpest, izr.
23 Klein Magda 1905. Nagybecskerek, izr.	36 Simai Edit 1905. Bpest, izr.
24 Kortsák Márta 1905 Bpest. r. k.	37 Sinayberger Margit 1905. Bpest, izr.
25 Kudelka Agnes 1905 Bpest, izr	38 Stráner Adrienne 1905. Bpest, ágh.
26 Kürti Hedvig 1905. Bpest, izr. m. v	39 Strausz Erzsébet 1905. Bpest, izr.
27 Láng Rózsa 1905. Bpest, izr.	40 Szandtner Anna 1905 Dortmund, ágh.
28 Lázár Melinda 1905. Bpest, izr.	41 Szedő Margit 1905 Bpest, izr.
29 Lustig Lili 1905. Bpest, izr.	42 Vadnai Edit 1905. Bpest, izr.
30 Moskovitz Lili 1905. Bpest, izr.	43 Weisz Erzsébet 1905. Bpest, izr.

IV. elemi leányosztály.

1 Adler Klára 1904. Bpest, izr.	31 Leyrer Ibolyka 1903. Bpest, r. k.
2 Auer Ilona 1903. Bpest, izr.	32 Lichy Aranka 1901 Bpest, ágh., tdm.
3 Baldauf Matild 1904 Bpest, ágh.	33 Lyon Flóra 1902. Bpest, ágh.
4 Barabás Zsuzsa 1904. Bpest, izr.	34 Mandowsky Gertrud 1904. Bpest, izr.
5 Bántó Irma 1904. Bpest, ref.	35 Manno Darinka 1904 Bpest, gk.
6 Bányai Gizella 1904. Bpest, ref.	36 Matzner Gertrud 1904. Wien, izr.
7 Benke Gizella 1903. Bpest, ref. tm.	37 Melczer Piroska 1904 Bpest, ágh.
8 Becht Magda 1904. Bpest, ágh.	38 Mikolík Lenke 1904 Bpest ágh. tdm.
9 Blumenau Elza 1903. Bpest, ágh.	39 Politzer Rózsa 1905 Bpest. izr.
10 Blumenau Margit 1903. Bpest, ágh.	40 Presser Piroska 1904. Bpest, ágh.
11 Brichta Lenke 1904. Bpest, izr.	41 Roth Sarolta 1904. Bpest. izr.
12 Broschkó Márta 1903. Bpest, ágh. tdm.	42 Seiner Renée 1904. Bpest, izr.
13 Dinner Erzsébet 1904. Bpest, izr.	43 Simon Juliska 1904. Erzsébetfalva, ágh., tdm.
14 Endrődi Ilona 1904. Bpest. ágh., tdm.	44 Somogyi Ágnes 1904 Bpest, izr.
15 Erdélyi Amália 1904. Bpest, izr	45 Spitz Irén 1904. Bpest, izr.
16 Ferenczi Margit 1904. Bpest, izr.	46 Sputz Erzsébet 1904 Bpest, izr
17 Fischer Gizella 1903. Bpest, izr.	47 Steiner Edit 1903 Rákócscsaba. izr, kim.
18 Frank Ilona 1903 Bpest, ágh., tdm	48 Vas Magda 1904 Bpest. izr. kim.
19 Gerber Erzsébet 1903. Bpest, izr.	49 Trebitsch Karla 1904. Wien, izr.
20 Hollós Klára 1903. Bpest, ref	50 Vikár Magda 1904 Budapest, r. k.
21 Ihrig Judit 1903. Bpest, ágh.	51 Virány Magda 1905 Bpest, izr.
22 Jakab Margit 1904. Bpest, ref., tdm.	52 Wack Erzsébet 1904 Brooklyn, ágh. kim.
23 Kármán Margit 1903. Bpest, izr	53 Wagner Mária 1904 Bpest, ágh
24 Kellner Margit 1904. Bpest, ágh.	54 Wayand Margit 1904. Bpest, ágh., tdm
25 Kerekes Margit 1903. Marosvásárhely ref.	55 Weinberger Dóra 1904 Bpest, izr.
26 Klinger Mária 1903. Bpest, izr.	56 Widder Lili 1903 Bpest, izr.
27 Kollár Erzsébet 1904 Bpest, izr.	57 Willerstorfer Edit 1904 Bpest, r. k.
28 Krakauer Magda 1904. Bpest Izr.	58 Zechmeister Judit 1903 Bpest. ágh.
29 Kudelka Ibolyka 1904 Bpest, izr.	
30 Lampel Magda 1904. Zsámbék, izr	

Polgári leányiskola.

I. polgári leányiskola.

1 Back Zsuzsanna 1903. Bpest, izr.	31 Rados Anna 1903. Bpest, ágh. tdm.
2 Baldauf Teréz 1903. Bpest, ágh.	32 Rapp Sarolta 1903. Bpest, izr.
3 Balz Emilia 1903. Braunschweig, ágh.	33 Rauch Emilia 1903. Bpest, ágh.
4 Békó Erzsébet 1902. Wien, ágh.	34 Ringer Erzsi 1903 Bpest, izr
5 Berger Margit 1902 Bpest, izr.	35 Ringelheim Anna 1903. Bpest, ágh.
6 Berger Olga 1903. Bpest, ágh.	36 Rissdörfer Mária 1902. Bpest, r. k.
7 Bleissner Mária 1903 Bpest, ágh. tdm.	37 Rónai Hedvig 1901. Bpest. izr
8 Bosse Margit 1902. Bpest, ágh.	38 Röh Erzsébet 1903 Bpest, ref tdm.
9 Cederborg Dagmar 1903. Dresden, ágh.	39 Rösner Johanna 1902 Waldenburg, ágh.
10 Csató Erzsébet 1903 Bpest, ágh. tdm.	40 Schneider Henrika 1902. Bpest, ágh. tdm.
11 Farkas Irén 1902. Kemenespálfa, ágh.	41 Sebestyén Magda 1902 Bpest, izr.
12 Felbert Anna 1902. Bpest, izr.	42 Simon Etelka 1902. Nagydorog, ágh. tdm.
13 Gaál Mariska 1903 Marosvásárhely r. k.	43 Sonnenfeld Ilona 1903. Bpest, izr.
14 Goldner Erzsi 1903 Bpest. izr.	44 Steiner Katalin 1903. Bpest, izr
15 Hartai Erzsébet 1903. Bpest, ágh tdm.	45 Szabadi Irma 1903. Bpest, ágh.
16 Kállai Margit 1903. Bpest, izr.	46 Szandtner Gizella 1902. Verne a. d Lippe ágh.
17 Kesselbauer Erika 1902. Bpest, ágh.	47 Szigeti Lili 1903. Bpest, izr
18 Koppenstein Hilda 1903. Bpest, izr.	48 Szóts Edit 1903 Bpest, izr.
19 Kostenszky Éva 1903. Pozsony, ágh.	49 Tass Anna 1903 Bpest, ágh tdm.
20 Kranitz Erzsébet 1903. Bpest, ágh. tdm.	50 Tolnai Ida 1903. Bpest, ref.
21 Lányi Erzsébet 1903. Bpest, izr.	51 Toronykőy Margit 1901. Karczag, ágh. kim
22 Lepter Irén 1902. Bpest, ágh.	52 Votisky Ilona 1903 Bpest, ágh
23 Lukács Klára 1903. Bpest, izr.	53 Weisz Sári 1903 Bpest, izr
24 Lusztig Gertrud 1903 Bpest, izr.	54 Willerstorfer Herta 1903. Bpest, r. k.
25 Malatinszky Elvira 1901. Bpest, ágh.	55 Záborszky Ilona 1903. Rákos-Keresztúr, ágh tdm.
26 Meisl Márta 1903. Bpest, izr.	56 Zsigmondy Etelka 1903 Bpest. ágh.
27 Nagy Klára 1903 Bpest, izr.	57 Szász Sarolta 1903 Bpest, izr kim
28 Naszády Katalin 1903. Bpest. ágh	
29 Neumann Ilona 1902. Bpest, ágh.	
30 Pósch Irén 1902. Grinád, ágh. tdm.	

II. polgári leányosztály.

1 Áprily Amália 1901. Pilisborosjenő, r. k.	10 Czárth Margit 1902. Hőgyék, ágh., eltan.
2 Balázs Anna 1901. Bpest, izr	11 Danis Ilona 1902. Szutor, ágh, tdm.
3 Balog Mária 1901. Örkény, ágh. tdm.	12 Dombi Karolin 1902 Kisvárdá, ágh. tdm.
4 Barta Livia 1902. Bpest, izr.	13 Glass Márta 1902. Bpest, izr.
5 Baumann Margit 1902 Bpest, ágh.	14 Glüeck Erzsébet 1901. Bpest, ágh.
6 Bexheft Margit 1902 Bpest, r k. tdm.	15 Gottlieb Piroska 1902. Bpest, izr.
7 Bezegh Erzsébet 1902. Pilis, ágh tdm.	16 Gulden Lia 1902. Bpest r. k.
8 Blitz Anna 1902. Bpest, izr	17 Gyuricza Margit 1901. Bpest, ágh tdm.
9 Breitner Alice 1902. Bpest, izr.	18 Hajduska Klára 1902. Bpest, izr

- 19 Heinfarth Mária 1901. Gyula, ágh. tdm., kim.
 20 Heitler Jolán 1902. Bpest, izr.
 21 Héber Ida 1902. Nadrág, ágh.
 22 Hirsch Klára 1902. Bpest, izr.
 23 Hoesz Rózsa 1901. Erzsébetfalva, ágh. tdm.
 24 Jakab Teréz 1902. Bpest, ref. tdm.
 25 Jureczky Margit 1902. Bpest, ágh. tdm.
 26 Just Dóra 1901. Wien, ágh.
 27 Kálazdy Lujza 1902. Bpest, ref.
 28 Kellner Lili 1902. Bpest, izr.
 29 Kellner Piroska 1902. Bpest, ágh.
 30 Kollár Verona 1902. Bpest, izr.
 31 Kulai Klára 1902. Bpest, izr.
 32 Lamberger Mária 1902. Szeged, izr.
 33 Leyrer Rózsa 1901. Bpest, r. k.
 34 Löbl Lili 1902. Bpest, izr.
 35 Löwy Sarolta 1902. Bpest, izr.
 36 Nagy Teréz 1901. Bpest, ágh., eltan
 37 Paul Mária 1901. Bpest, ágh., tdm
 38 Pick Ilonka 1902. Bpest, izr., m. v.
 39 Pollatschek Magda 1902. Bpest, izr.
 40 Pósch Aranka 1901. Grinád, ágh. tdm.
 41 Rechterisz Etel 1901. Bpest, ágh. tdm.
 42 Ritter Klára 1901. Bpest, izr.
 43 Röh Lenke 1901. Bpest, ref. tdm.
 44 Salamon Márta 1902. Bpest, izr.
 45 Sági Márta 1902. Siklós, izr.
 46 Schmid Ilonka 1902. Bpest, r. k.
 47 Scholtz Lenke 1902. Bpest, ágh.
 48 Schön Vera 1902. Bpest, izr.
 49 Simai Ilonka 1902. Bpest, izr.
 50 Skarka Lili 1899. Bpest, ágh., tdm
 51 Solymossy Éva 1902. Székelyudvarhely, ref
 52 Szabadi Erzsébet 1900. Bpest, ref.
 53 Szelényi Karolin 1902. Bpest, ágh.
 54 Szimélyi Mária 1903. Bpest, ágh., m. v.
 55 Szinetár Edit 1902. Bpest, izr.
 56 Tass Ilonka 1902. Bpest, ágh. tdm
 57 Tomkó Margit 1901. Bpest, ágh. tdm.
 58 Vécsey Irén 1903. Bpest, ágh.
 59 Wagner Olga 1902. Bpest, ágh.
 60 Wahl Margit 1902. Bpest, izr.

III. polgári leányosztály.

- 1 Back Mariska 1901. Bpest, izr.
 2 Baldauf Ilonka 1901. Bpest, ágh.
 3 Bergl Margit 1901. Siklós, izr.
 4 Berndorfer Ilona 1901. Bpest, izr.
 5 Bosse Anna 1900. Bpest. ágh. kim
 6 Dániel Margit 1900. Bpest, ágh.
 7 Deutsch Izabella 1900. Bpest, izr.
 8 Deutsch Piroska 1901. Bpest, izr.
 9 Eisler Magda 1901. Bpest, izr.
 10 Ferstl Irén 1901. Nagyszombat, ágh
 11 Frei Lucie 1901. Bpest, r. k.
 12 Fried Ilona 1901. Bpest, izr.
 13 Führer Ilona 1901. Bpest, ref
 14 Gast Bella 1900. Bpest, ágh.
 15 Gerás Mária 1901. Budapest, ágh. tdm
 16 Hahn Klára 1901. Bpest, ágh.
 17 Ittner Irén 1901. Bpest, izr.
 18 Kapitán Emilia 1899. Bpest, ágh. tdm.
 19 Kirschner Stefánia 1901. Sz.-Szombat ágh.
 20 Klein Margit 1901. Bpest, izr.
 21 Mayer Elza 1900. Zágráb, izr.
 22 Marton Erzsébet 1901. Bpest, izr.
 23 Mocsányi Erzsébet 1901. Nagybecskerek, izr.
 24 Miklós Ida 1898. Halmi, ágh.
 25 Nagy Ilona 1900. Bpest, ágh. eltan
 26 Palkovics Ilona 1901. Alsó-Szele, ágh. tdm
 27 Pekár Emma 1900. Bpest, r. k.
 28 Pekár Marianne 1902. Bpest, r. k.
 29 Pósch Etelka 1900. Grinád, ágh. tdm.
 30 Rados Erzsébet 1901. Bpest, ágh. tdm.
 31 Rónai Anna 1901. Bpest, izr.
 32 Schleifer Stefánia 1901. Bpest, izr.
 33 Schneider Emma 1901. Bpest, ref. tdm.
 34 Schönfeld Olga 1900. Bpest, ágh.
 35 Schuller Janka 1901. Bpest, ágh. tdm.
 36 Steimle Margit 1901. Dolni-Miholjac ágh. tdm
 37 Steiner Dolóra 1901. Miskolc, izr.
 38 Szalai Vilma 1899. Bpest, ágh.
 39 Takács Mária 1901. Bpest, ágh. tdm. kim
 40 Trepper Janka 1901. Bpest, izr.
 41 Velenczei Livia 1901. Bpest, izr.
 42 Vincze Irma 1900. Nagy-Pirit, ágh.
 43 Wagner Vilma 1900. Bpest, ágh. tdm.
 44 Weil Piroska 1901. Komárom, izr.
 45 Weisz Frida 1901. Pozsony, izr.
 46 Weisz Kata 1901. Bpest, izr.
 47 Wiegmann Anna 1901. Bpest, ágh.
 48 Winter Lili 1901. Bpest, izr.
 49 Winter Magda 1901, Bpest, r. k.
 50 Orczy Lili 1900. Bpest, ágh. kim.

IV. polgári leányosztály.

1 Adler Anna 1900. Igló, izr.	28 Kulcsár Mária 1900. Bpest, ágh.
2 Aschner Teréz 1900 Bpest, izr.	29 Lahmann Mária 1900. Kolozsvár, ágh. tdm.
3 Bächer Lili 1900 Bpest. izr	30 Lenhardt Ilona 1900. Bpest, ágh.
4 Bedecs Mária 1900. Alsószele, ágh.	31 Lippert Etelka 1899. Bpest, ágh.
5 Bertram Paula 1900. Bpest, ágh, tdm.	32 Malatinszky Margit 1892. Bpest, ágh. tdm.
6 Bleissner Anna 1900. Bpest, ágh. tdm.	33 Martiny Klára 1900 Bpest, r. k.
7 Blitz Ottilia 1899. Bpest, izr.	34 Oberländer Margit 1899. Bpest, ágh. tdm.
8 Brichta Lili 1899 Bpest, izr	35 Podvinecz Stefi 1900. Bpest, izr.
9 Csányi Zsófia 1899 Bpest, ágh, tdm.	36 Popper Ilona 1900. Prag, izr.
10 Dirnfeld Ibolya 1900. Bpest, izr	37 Reis Sarolta 1900. Bpest, izr.
11 Eisnmann Erzsí 1900 Bpest, izr	38 Röh Margit 1900 Bpest, ref., tdm.
12 Fehér Ilonka 1900 Keresztfalu, izr.	39 Sátor Boriska 1900 Szeged, izr. tdm
13 Felde Erzsébet 1900. Köttse, ágh. tdm	40 Schneider Paula 1899. Bpest, ágh. tdm.
14 Filay Erzsébet 1899 Bpest, ágh.	41 Schwarz Nóra 1899. Baden, ágh., kim.
15 Freitag Henrika 1900 Bpest, ágh, tdm.	42 Schultheiss Róza 1900. Bpest, izr.
16 Fröhlich Mária 1900 Bpest, ágh, tdm.	43 Sinayberger Ilona 1900 Bpest, izr.
17 Gally Anna 1900. Bpest, ágh.	44 Solymossy Judit 1900. Székelyudvarhely, ref.
18 Gerő Mária 1900 Erzsébetfalva, izr.	45 Steinert Katalin 1899. Bremen, ágh.
19 Glósz Edith 1899. Bpest, ágh	46 Stern Julia 1899. Pozsony, izr.
20 Horváth Gizella 1897 Bpest, ágh., tdm.	47 Strauss Klára 1900 Bpest, izr
21 Heuffel Erzsébet 1900. Bpest, ref., kim.	48 Szabó Karolin 1900. Bpest, ágh. tdm.
22 Ittner Margit 1900. Bpest, izr	49 Szinek Erzsí 1900 Bpest, ágh.
23 Jureczky Paula 1900. Budapest, ágh tdm	50 Takáts Erzsí 1899. Bpest, ágh.
24 Kesztyer Aranka 1900 Bpest. ágh.	51 Vécsey Erzsí 1900 Bpest, ágh.
25 Kovács Erzsébet 1900 Bpest, izr	52 Weisz Ilona 1900. Bpest. izr.
26 König Lili 1901. Bpest, izr.	53 Zsigmondy Margit 1900 Bpest, ágh.
27 Krammer Ilona 1900 Bpest, izr	

A budapesti Deák-téri ág. hitv. ev. elemi és polg. leányiskola utolsó tanóráinak rendje

az 1913/14. tanév végén.

A budapesti Deák-téri ág. hitv. ev. testvéregyházak képviselő-testülete 1906. évi május hó 21-én tartott ülésében határozatilag kimondta, hogy ne tartsunk nyilvános vizsgákat, hanem az utolsó összefoglaló tanítási órák helyettesítik a nyilvános vizsgákat.

Ennek a határozatnak értelmében a folyó tanév végén az összefoglaló utolsó tanítási órákat következő sorrendben tartjuk meg:

1. *Csütörtökön*, jun. 11-én d. e. 8—9 óráig az I., II.; 9—10-ig a III., IV. polg. leányosztály *prot. növendékeinek vallásóráit* Martony Elek vallástanár.
2. *Hétfőn*, jun. 15-én d. e. 8—11 óráig a négy polg. leányosztály utolsó tanítási óráit a polg. isk. testület.
3. *Kedden*, jun. 16-án d. e. 8—10, ill. 8—11 óráig a négy elemi fiu és négy elemi leányosztály utolsó tanítási óráit az elemi isk. testület.
4. *Szerdán*, jun. 17-én d. e. 8 órától a polg. leányiskolai magántanulók vizsgái.
5. **Csütörtökön, jun. 18-án d. e. 9 órakor lesz az évzáró hálaadó istentisztelet; utána a díszteremben a polg. leányosztályok évzáró ünnepélye és a bizonyítványok kiosztása.**
6. Az utolsó rajz-, illetve kézimunka-órák következő sorrendben lesznek.

Szerdán, jun. 10-én 9—11 óráig a II. polg. oszt. rajz- és kézimunka-

„ „ 10-én 11—1 „ az I. „ „ „ „ „

Pénteken, „ 12-én 9—11 „ a IV. „ „ „ „ „

„ „ 12-én 11—1 „ a III. „ „ „ „ „ órái.

A rajz- és kézimunkatanítás eredményét az illető tanítónők az utolsó rajz-, illetve kézimunka-órákban mutatják be az érdeklődőknek.

Az el. leányosztályok kézimunkáit az I. em. hittanteremben állítjuk ki kedden, június 16-án.

7. Az utolsó tornaórákat tartjuk:

Csütörtökön, jun.	4-én	12—1	óráig	a IV. polg. I. o.
Kedden,	„	9-én	9—10	„ a III. el. „ „
Pénteken,	„	12-én	9—10	„ a IV. „ „ „
„	„	„	10—11	„ a III. polg. „ „
Szombaton,	„	13-án	10—11	„ az I. „ „ „
„	„	„	11—12	„ a II. „ „ „
Pénteken,	„	12-én	12—1	„ a III. el. fiu o.
Szombaton	„	13-án	12—1	„ a IV. „ „ „

8. A róm. kath. növendékek utolsó hittanórái:

Csütörtökön. jun. 4-én 11—12 óráig az elemi fiu- és leányoszt.
 „ „ „ 12—1 „ a polg. leányosztályoké
 Dr. Auber mann Miklós hittanár allatt.

9. Az izraelita növendékek utolsó hittanórái:

Csütörtökön, jun. 11-én 8—12 óráig a II, IV, I, III. polg. I. o.
 Kedden, jun. 9-én 8—9 óráig a IV. fiu- és el. leányosztályé
 „ „ „ 9—10 „ a III. „ „ „ „
 „ „ „ 10—11 „ az I. „ „ „ „
 „ „ „ 11—12 „ a II. „ „ „ „
 (a III. emel. fizikateremben).

A polg. isk. leányokat dr. Gábor Andor vallástanár, az elemi fiu- és leányokat Kondor Ignác c. szakfelügyelő tanították.

Kelt Budapesten, 1914 május hóban, a budapesti Deák-téri ág. hitv. ev. testvéregyházak képviselő-testületének megbízásából

a testület nevében

MIKOLIK KÁLMÁN

igazgató.

Jegyzet: Az 1914/15-iki tanévre szóló beiratásokat már június 19. és 20-án 8—12 óráig eszközöljük; az első napon csak prot. növendékeket irunk be.

Az a tanuló, aki a helyét a jövő tanévre biztosítani akarja, azokon a napokon jelentkezék.

A jövő tanévre vonatkozó értesítés.

1. Az 1914—15-iki tanév szeptember 1-én kezdődik, a rendes oktatás hétfőn, szeptember 7-én d. e. 8. órákor.

2. Beiratások lesznek szeptember 1., 2., 3., 4. és 5-én. Szeptember 1. és 2-án d. e. 8—12 óráig csakis protestáns növendékeket irunk be; szeptember 3-án és 4-én d. e. 8—12 óráig azokat a más felekezetű növendékeket, akik már a lefolyt tanévben is tanítványaink voltak; 5-én d. e. pedig — amennyiben a hely megengedi — azokat, akik még nem jártak intézetünkbe.

3. *Kérjük a t. szülőket, hogy a gyermekeiknek születési évét és napját a beiratásnál születési okmánnyal, a történt himlőbeoltást pedig orvosi bizonyítvánnyal igazolják és a beiratási napokat és órákat pontosan betartsák; mert a meghatározott számon túl senki sem vétetik fel az egyes osztályokba, még akkor sem, ha a megelőző évben is már tanítványunk lett volna.*

4. Testvéregyházaink képviselőtestülete az 1906. évi május hó 21-én tartott ülés jegyzőkönyvének 56. pontja szerint az elemi és polgári iskolákban felvehető tanítványok maximális számát osztályonként 60-ban állapította meg.

Egyúttal kimondta a képviselőtestület, hogy az elemi osztályokban a tandíjak a régiek maradnak, u. m. az ág. hitv. evangélikusok fizetnek: 28 koronát, a reformátusok és nem cselekvényes egyháztagok: 40 koronát, a más felekezetűek: 80 koronát.

A polgári iskolákban azonban a következő tandíjak fizetendők: minden növendék fizet 10 korona beiratási díjat, — amennyiben a képviselőházhoz beterjesztett, a polg. isk. tanerőkről szóló törvényjavaslat f. évi szeptember 1-én életbe lép, a 10 K beiratási díj a nyugdíjpótló díjjal magasabb lesz, — az ág. hitv. evang. növendékek fizetnek: évi

60 korona, a református növendékek évi 70 korona és a más vallásúak 160 korona tandíjat.

5. Pót-, felvételi és magánvizsgákat, előleges bejelentés után, szeptember első hetében tartunk.

Felvételi vizsgát azon tanulóktól is követelünk, akik a folyó tanévben netalán a rendes vizsga előtt bármely okból kimaradtak.

6. A rendes tanítás kezdetén minden beírt növendék okvetlenül tartozik osztályában megjelenni; aki szeptember 10-ig sem jelent meg, azt kilépettnek tekintjük és helyét más jelentkezővel töltjük be.

7. Miután az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-a értelmében a szülői háznál tanult növendékek is kötelesek valamely nyilvános tanintézetnél évenként vizsgát tenni, a nálunk magánvizsgára jelentkező tanulókat csak azon esetben fogjuk valamely felsőbb osztály tantárgyaiból megvizsgálni, ha a megelőző osztályról hivatalos jellegű bizonyítványt felmutatnak. Az ily vizsgákért az elemi iskolában a gyülekezet pénztárába 12 kor. fizetendő; azonkívül elemi iskolai tanuló magánvizsgájának díja 20 korona.

A polgári iskolában a magánvizsgálatok díja 50 kor., összevont vizsgálat után 80 kor., ezenkívül pedig az egyházi pénztárba — beiratás címén — fizetendő egyszerű vizsgálat után 20 kor., összevont vizsgálat után 40 kor. Az egyházi pénztárba fizetendő 20 koronát, illetőleg 40 koronát a testvéregyházak képviselőtestülete szegénysorsú ág. hitv. ev. vizsgázóknak részben vagy teljesen elengedheti, ha azt folyamodványban a testvéregyházak képviselőtestületétől kérelmezik.

8. Minden növendék köteles a beiratás alkalmával az első félévi tandíjat lefizetni, a polg. iskolaiak a beiratási díjat is.

9. A fizetésre egyáltalán képtelen *evang. szülők* a gyermekeik után járó tandíj lefizetése alól felmentethetnek vagy annak felét fizetik, ha a szegénységi bizonyítványukat a népiskola igazgatója által a nt. iskolabizottság elé terjesztik. *Ily folyamodványok minden évben újjólag benyújtandók.* A polg. isk. növendékek azonban a beiratási díjat megfizetni tartoznak.

☛ Miután az ág. hitv. **ev. főgimnázium I. osztályába** való felvételnél a mi IV. elemi osztályunkat jó eredménnyel végzett fiuk elsőbbségben részesülnek, különösen figyelmeztetjük a tisztelt szülőket, ha **fiaikat jövő évre a fasori gimnáziumunkba akarják járatni**, hogy az illető fiukat még a **tanév befejeztével, azaz: június hó 27-én 8—10-ig** a főgimnázium igazgatójánál beírassák és akkor a szükséges

iratokat, a) a *születési okmányt*, b) a IV. elemi osztályról szóló iskolai és c) a szabályos himlőoltási bizonyítványt okvetlenül magukkal vigyék, mert csak ezen feltételek *pontos* betartásával számíthatnak *biztos* felvételre.

Kelt Budapesten, a bp. deáktéri ág. hitv. evang. testvéregyházak képviselőtestületének megbízásából

1914. évi június hó 15-én,

a tanító-testület nevében :

Mikolik Kálmán,
igazgató.

